

PIARISTA DIÁK

Jövő évre halasztották a Budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust!

Április 23-án, délben jelent meg a Szentszéki Sajtóiroda közlönyében a hír, hogy a Szentatya az érintett felekkel történt egyeztetés után a 2020 szeptemberére tervezett Budapesti Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust egy évvel későbbre, 2021 szeptemberére halasztotta. Matteo Bruni szentszéki szóvivő a következő bejelentést tette: „A jelenlegi egészségügyi helyzet, a hí-

vek és zarándokok nagyszámú összejövetele miatt a pápa – együtt a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszusok Pápai Bizottságával, a magyar püspökséggel – úgy döntött, hogy az idén Budapesten szeptemberre tervezett 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust elhalasztja 2021 szeptemberére”.

Forrás: Vatikán

Vízhányó Zsolt Sch.P., a Szent Margit Gimnázium igazgatója

A Piarista Diák előző számában (2019. ősz, 89.sz.) a budapesti Gimnázium igazgatójával, Horváth Bálint igazgató úrral beszélgettem elsősorban arról, hogy milyen érzés első civil igazgatónak lenni ott, ahol korábban csak szerzetes igazgató volt, és még együtt tanít/tanított egykori tanárai némelyikével.

Most más szempontból kerestem fel Vízhányó Zsolt piarista igazgató urat. Ő egyike volt a pesti iskola utolsó piarista igazgatóinak. A sorban már csak Urbán József piarista következett. Ugyanakkor érdekesség, hogy Vízhányó Zsolt tovább dolgozik mint igazgató, de már nem piarista intézményben, hanem a Szent Margit Gimnáziumban, ahol előtte Görbe László Sch.P. volt az igazgató.

Ez számomra azért is érdekes, mert az ötvenes években a Patrona Hungariae leánygimnáziumnak is piarista igazgatója volt Dr. Papp László személyében. Majd jóval később Veszprémben is a már nem piarista Padányi-Bíró Márton Gimnáziumot is Görbe László és Borián Tibor piaristák igazgatták.

De térjünk vissza a Szent Margit gimnáziumhoz, mely iskolának a fenntartója az Isteni Megváltóról Nevezett Nővérek Kongregációjának Magyar Tartománya.

– Kedves igazgató úr, mióta is vezeted az iskolát?

– 2016 szeptembere óta újabb négy évre kaptam megbízatást.

– Ehhez őszintén gratulálok, ez mindent kifejez.

– De hallgatlak, hogyan kezdődik egy iskolai napod?

– Reggel már elég (nagyon) korán ott vagyok, hogy a feladataimat – mire beindul az iskola – el tudjam végezni. Szeretek a gyerekek érkezésekor reggelente az iskolában, a tantermekben kószálni, a bejáratnál állni, hogy lássák a gyerekek, van tanár az iskolában... Szeretek csocsózni a gyerekekkel és órát tartani. Nyilván egy igazgató feladata szerteágazó: munkaügy, felügyelet, óralátogatás, és sorolhatnám. De ezeken túl nagyon fontos, hogy jelen legyek a tanárok és a diákok életében. A vasár-

napi miséket leginkább én mondom, és a hétköznapiak felét is. De rengeteg akut, gyorsan megoldandó gond, vagy épp csak feladat van. Érdekes, hogy ami a pesti Piarban nem volt annyira szükséges – a mérete révén – itt nagyon fontos: rengeteg „protokollt” alakítunk ki. Onnan kezdve, hogy egy ballagást, felvételit, szóbelit hogy rendezünk meg, addig, hogy egy tablón kiknek, hogyan kell szerepelni, hogy kezeljük a diákmiséken való részvételt, hogy készülünk fel a Margit napra, hogy kezeljük a hiányzásokat, hogyan szkenneljük és tároljuk a dolgozatokat, és még sorolhatnám. Óriási segítség egy ilyen, amit azonban mindig felülvizsgálunk, mindig alakítunk.

Érdekes, hogy „lehetetlennek” tűnő gondokat hosszú megfigyeléssel, gondolkodással, és a megszokottól való

elszakadással meg lehet oldani. Az iskola, mire én oda-kerültem, már feladta a hitét abban, hogy a diákok étkeztetését méltón elegendő időben, helyen meg tudjuk oldani – fél éves ebédlői gyakori jelenlétem után – most is sokat vagyok ott – megoldást találtunk. Hasonlóképp gondolok a diákok tájékoztatására, vagy az osztálytermek bővítésének lehetőségére. Sok mindent racionalizáltunk – a kevesebb néha több: konferenciák beosztását, munkaközösségek munkáját, diákok öltözködését.

– *Azt hiszem, és a visszajelzések is ezt mondják, sokat javult az iskola.*

– De ami a legörömtelibb számomra: tanítók. Szereitek és tudok matematikát tanítani. Nagy baj lenne, ha nem tudnám magamról, és ne tudnám, mi az amihez értek. Jó a gyerekekkel foglalkozni, naponta dolgozatot javítani, megnevettetve oktatni, néha – hogy fölfedezék magukat – elszomorítani őket. Hallottam már olyan észrevételt, hogy a tanítás az uralkodás leplezése. Elszomorít. Hiszem azt, hogy igenis – szembe menve a mai trendekkel –, igenis a nevelőnek elől kell járnia, mutatni, hogy mi a jó irány, rámutatni a csapdákra, a téves ösvények elé behajtani tilos táblát verni. A gyerekeknek a mai világban leginkább felnőttre van szükségük – hisz a mai világ szeretne mindenkit egyenrangú társakká tenni –, hogy aztán szabadon kóborolhasson figyelmeztetés nélkül. De ez egyben óriási felelősség is – és állandó reflexió a felnőtt részéről.

– *Koedukált a gimnázium?*

– Igen – fiúk, lányok együtt. A lányok szépek, érdekesek, kiismerhetetlenek, kihívók és biztonságot keresők, kegyetlenek és összetörnek, csacsognak és próbálnak hazudozni. És nem szeretik a geometriát. A fiúk nyurgák és gyerekesek, átlátszók, őszinték, szókimondók és félnékek, szégyellősek és bátrak, kíméletesek és durvák, néha felvillanók, többnyire lusták. És ők sem nagyon kedvelik a geometriát.

Arról van szó, hogy hetedikestől tizedikes korig a gyerekek maguktól nem koedukálódnának.

Megindul a leválás a szülőkről, a minták keresése, a fiús vagy lányos viselkedés megtanulása. Lehet, hogy a saját korosztályában minden társa kereső, de mégis, jobb keresőkkel együtt lenni, mint olyanokkal, akik mást keresnek.

Ha szünetben sétálok a folyosókon: a csocsóasztalnál vagy csak fiúk, vagy csak lányok vannak, a csoportosulásoknál vagy csak fiúk, vagy csak lányok vannak. Még csak egymáshoz sem vakkantanak.

Ha egyszer veszek egy iskolát – ott a lányok külön osztályba járnak hetedikétől tizedikig. Előtte nem. Utána – rajtuk múlta. Régebben másképp láttam, csak fiú, csak lány iskola. Most már így látom, fiúkat is, lányokat is tanítva. Hogy ez a látásmódom változzék, ahhoz valószínűleg a fiú és koedukált iskolán kívül meg kellene ismernem az angyali és szeráfkorúkat. Remélem, egyszer ez is megtörténik.

– *Milyen a tanári kar?*

– Először is megjegyzem, hogy nem a fenntartó teszi az iskolát – hanem a tanár kar.

Maguk a nővérek mondják: „egyre piaristasabb az iskolánk”. Hogy kik is tartoznak oda?

Az iskola számomra a tanári kar (amely itt kb. 70 ta-

gú), ezért azzal kezdem. Van két piarista, két nővér, két nagyon szerethető olasz atya. A világitanári kar egyre elkötelezettebb, olyan, mint amelyet bármely piarista iskolában elvárnék. A diákok hál' Isten ma már nemcsak a közösségért, de a jó tanulmányokért is jönnek. Nyilván, arányaiban minden egy kicsit más, mint egy pesti Piar, de se baj: Fodor Ákos mondja, hogy amit nem emelsz, az folyton süllyed. Stagnálás nincs, és mi egyre jobb akarunk mindenben lenni.

– *Mik a terveid? Milyen iskolát szeretnél?*

– Először is színvonalas iskolát.

Igen, ezt mondom előre. Mert hiszem, hogy a diákember elsődleges – külső – feladata a tanulás, a képességeihez történő fölnövés. És maga a „színvonal” elkötelezettséget, készülést, odaadást, emberséget, állandó megújulást takar – mind a gyermek, mind a felnőtt részéről. Szeretem ezt a szót, mert keretet, korlátokat ad, de tágítja és feszegeti is azokat.

Jó látni, hogy a demográfiai válsággal szemben évről évre egyre több jelentkezőnk van. Eddig az utolsó három évben mindig húsz százalékkal. Óriási szám. A hat évfolyamos osztályokba egyre jobb jelentkezők jönnek – jelezve, hogy jó a hírünk, jó az oktatás és a közösség. Már mi tanárok is látjuk, hogy egyre jobb diákokkal találkozunk. Még az első száz iskolába is bekerültünk, az iskola történelmében először.

Másodszor: közösségi iskolát.

Fontosnak tartom, hogy a tanári kar legyen jó közösség – abból születik közösség a diákok életében. Nyilván mindennek lehetőséget, teret kell teremteni. Odaérkezésemkor szinte a legelső dolgom az volt, hogy anyagilag is támogassam a közösségi programokat, fél-egynapos, többnapos kirándulásokat. Ennek nagyon hamar meglett a gyümölcse. Szaporodó, hosszabbodó osztálykirándulások, hétvégi, nyári túrák, kirándulások; fehér asztal, korcsolyázás, szabadulószoza, meg minden, ami közösséget teremt. De közösséget teremt a családok között az elhunyt kereső szülő családjának egyszeri támogatása, gyűjtés is. Ez a pesti Piarban vezettük be, és itt is meghatón működik.

Ugyanakkor nagyon erősen figyelünk arra, hogy se a tanulás ne hátráltassa a közösségi lehetőségeket, se a közösséghez való tartozás ne kockáztassa a tanulási, az állapotból adódó kötelességeket.

Harmadszor: hívó iskolát – hitre nevelést.

Utoljára mondom, mert talán a legnehezebb ezen alakítani – hiszen magunknak is állandón javulnunk, növekednünk kell. Egyre inkább látom, hogy az ember valódi célja egyedül a jó istenkapcsolat lehet.

No de akkor a hívó iskoláról:

Ahogy minden egyházi gimnáziumban, itt is megvannak a feltételek, lehetőségek.

Ezért itt inkább azt emelem ki – megint – hitre nevelő iskola csak hitből, hittel élő tanári kar mellett lehetséges. A hívó iskolának – ha az iskola a tanár kar – akkor a hívó tanár kar az alapja és mozgatórugója. Erre törekszünk – de amilyen gyorsan lehet a színvonalat emelni, olyan óvatosan és tapintatos lassúsággal lehet ezt elérni a tanári karnál: magamnál, magunknál.

– *Hogy emlékszel a kecskeméti évekre? 1984-ben érettségiztél.*

– Nem emlékszem. Vagy amire emlékszem, az olyan, mint ahogy a közkatona látja a háborút, békét. De annyi biztos, hogy ott kaptuk hivatásunkat, világiak, papok, szerzetesek sokan, de kallódott is el sok fiú. Mégis – bátorításul mondom sok öregdiák társamnak – hiszem, hogy az emlékek néha segítenek a visszatalálásban, az útkeresésben.

Én úgy gondolom, hogy nekünk, piarista öregdiák piaristáknak nincs olyan, hogy „Alma Mater”. Mi nem hagytuk el az „édenkertet”, mi nem emlékezünk nosztalgiazva, mi nem hozunk elő történeteket. Mi itthon vagyunk – azóta is.

– *És a pesti Piarbeli évek?*

– Számomra a kérdés: Piarista Iskola. Milyen, mitől az? Talán tisztábban láthatunk, ha együtt nézzük az egyházi iskolákkal.

Teljes emberré nevelés, a társadalom megújítása. Súlyos, fontos szavak, gondolatok, de melyik hívő iskola nem ezt akarja? Nevelve evangelizálni. Nekem talán fontosabb: pietas et litterae. A már idős és sajnos sokaknak valamiért kikerülendő J. I. tanár úr mondogatja: a piarista suttyomban nevel. És azt is, hogy egy egészséges fiatal menekül a direkt neveléstől, direkt vallási neveléstől. Én jobban szeretem a pietas et litterae fogalmát. Ahogy korábban is mondtam, a diák életének elsődleges feladata a tanulás: tárgyak, társak, közösség, hit, önmaga, teremtett világ. És ha ebben hiteles, munkáját tisztességgel, felelősséggel, szeretettel és nem utolsó sorban hittel végző nevelő támogatja: akkor az mindennél többet ér. Sajnálom, hogy az új – „nevelve evangelizálunk” – szlogenből kimarad, hiányolom – és ki is kiáltottam már, és itt is kiáltom: oktatta nevelünk és evangelizálunk. Az oktatás a gyógyszer hordozóanyaga – talán nem a legfontosabb, mégis a szert hordozó óriási semleges alapanyag. Anélkül a gyógyszer bevehetetlen. És akkor mitől is Piarista a piarista iskola? Hát a jelmondatoktól biztos nem. De nem is a hiteles tanároktól. Nem is a teljes emberré neveléstől. Nem is a társadalom, az egyház megújításától. Súlyos szavak ezek – nagy bátorság és önbizalom kell állandón visszhangozni. A tanórákon, ahol a legtöbbet és leghatékonyabban vagyunk a gyerekekkel, talán ez meg sem jelenik a felszínen. Ott a mindennapra készülő, a gyerekekkel igazságos és mégis megértő, az elkeseredőhöz odahajoló, a megszólítható és hiteles választ nyújtó, hitre-életre oly nagyon ritkán – de a legalkalmasabb időben nevelő, példát mutató tanárra van szüksége a felcseperedő diáknak. Ugyanakkor ezeknek minden egyházi iskolában jelen kell lenni. Ezek nélkül nem egyházi, Isten országát építő az iskola. A piarista iskola számomra attól piarista, hogy a szent cél és az elkötelezett hívő, velünk együtt dobbanó tanárok mellett ott vannak a szerzetes tanárok – úgy, annyian, hogy küzdő gyarlóságukkal, ki így, ki úgy, még valamit hozzátesznek az iskolához. Igen, fájdalommal mondom ki, mert mostanában átélem: a szerzetes jel. Ha nem tud jel lenni, mivel szózáka meg a földet, az iskolát? Tudom, bizonyíthatón én is gyarló jel vagyok, de mégis: a szerzetesnek jelnek kell lennie – igen, már a fiatalok előtt is, sőt, pont előttük, hiszen ezért vagyunk piaristák: a fiatalok előtt, akik annyi mindentől szenvednek, hogy azt mi el sem tudjuk

képzelné – igen, már előttük jelnek kell lennünk a tisztaságban, anyagiaktól való függetlenségben, a bölcsebbektől való függőségben. Mert mi, okos felnőttek el sem tudjuk képzelni, hogy gyerek-diákjaink néha-néha micsoda terheket hordoznak, hogy némelyiküket lefoglalta ugyan az Isten, de a kísértő kikérte magának. És akkor miért, ha nem ezért kell ott lennie szerzetesnek az iskolában. Aki megmutathatja, hogy lehet tiszta életet választani akkor, amikor Isten tudja, milyen adottságokkal áldja meg Ő némelyiküket; lehet szegényesen élni, amikor a mindennapi élet telhetetlensége tölti be szívüket-szívünket; lehet kiszolgáltatott életet élni, amikor mindent birtokolni és uralni akarunk. És ott van nekünk, piaristáknak, a negyedik fogadalmunk: a tanítás. Igen, lehet hivatásként élni világi munkát, lehet azt hivatásként megélni; lehet család, vagyon, társ nélkül neki-szentelni magunkat másoknak. És ezzel nem a világi segítőtársainkról beszélek. Ők azt mutatják meg, milyen elköteleződéssel élni a világban, Istent keresőn. Egy szerzetes azt, hogy milyen – jó értelemben véve – függetlenül élni a világban, a világtól, Istent keresőn. Hatalmas lehetőségünk ez – nem szabad elengednünk. Számomra – a többi elengedhetetlen meglétével – ettől piarista a piarista iskola. Pesti Piar, Margit, Szent Imre? Sorolhatnám. Már nem sajátíthatjuk ki az összes katolikus iskola védőszentjének iskoláját csak az ő művébe tartozóknak. Az ő műve már több. És amire a piarista iskola rálel, arra rálel a többi is. És amit fölfedez a többi, a piarista iskolának is meg kell tanulnia.

– *És még mielőtt egy fontos és érdekes, jelenleg folyó dologról érdeklődnék, egy szokásos kérdés: milyen a jövő?*

– Azt hiszem, amit a múlttól és a jelenről eddig elmondtam, meghatározza a jövőről történő gondolkodásunk fő csapásait is.

Most leginkább az aktuális, közeljövő gondjai, ügyei foglalkoztatnak. NAT. Bitt. Nemzeti alaptanterv, biztonságos iskola.

Nemzeti alaptanterv. (Szerk. megj.: a cikk még február első harmadában készült.) Manapság sok vita folyik erről. Nekünk, olyan egyházi, rendi iskoláknak, akik az egyik kézből kérünk, a másikba nem illik beleharapnunk. Vagy nem kell kérni. A politikában a kérés egyben elköteleződés, támogatás is. Aki ezt nem tudja, azt megtanítják rá. Ez egy amolyan kimondatlan politikai gentleman agreement. Mi ezért a Margitban inkább azon gondolkodunk, hogy hozunk a legtöbbet az új NAT-ból. Egyébként a NAT fő csapása nem a tananyag tartalma – ráadásul nem is ördögtől való. A NAT-ot eddig is jól kezelte minden iskola – kecske, káposzta. Amit – mintha senki sem venne észre – érdemes látnunk: nincs tanár. Ezért szinte mindenhol húsz százalékkal csökken az óraszám. Várható pedagógus béremelés, hisz egy gyakornok fizetése már a garantált bérnél van. De ezt másképp nem tudják ott fönt megvalósítani – csak kevesebb órával, kevesebb tanárral. Ez a fő csapás – ez ellen érdemes tiltakozni, ha függetlenek vagyunk; vagy ezt kell elfogadni, ha mást is elfogadunk... Mi erre készülünk. Mi több. Mindebből – mi már úgy tervezzük – még jobb oktatást fogunk kihozni. Sok mindenre megtanít a szűkösség – mert ami kevesebb, néha

több lehet. Így van ez óraszámossal, tananyaggal is. Ráadásul úgy gondolom, hogy nekünk, piaristáknak kellene megmutatnunk – ha más nem is bátorít erre bennünket, akkor a múlt és az életre szóló elköteleződésünk, hogy hogyan is kellene megbecsülnünk a tanártársadalmat.

BITT – biztonságos iskola. A régóta meglévő rendeket szépen terítékre vette néhány internetes média. Joggal. És ők pedig joggal reagálnak, védekeznek. Mi, a Margit egyelőre túl fiatalok vagyunk ahhoz, hogy súlyos gondokkal küzdjünk. De hogy ne is kelljen a jövőben, mi is foglalkozunk a „biztonságos iskola” gondolatával – már azóta, hogy odakerültem. (Megjegyzem, ezzel kapcsolatos hivatalos dokumentumunk a piarban már 2008-ban volt, melyet a vezetésem alatt be is vezetett az iskola). De úgy tűnik, józanabb tágasabban körültekintően annál, mint amit a mai társadalom felkap. Nemcsak gondolkodunk, de már kidolgozandóban van egy stratégia nemcsak a felnőtt-gyerek bántalmazásról, hanem ugyanilyen szinten a bullyingról (gyerekgyerek bántalmazás), a digitális, kutyus – kizöklentő, rabul ejtő – világ kezeléséről, a gyermekek védelméről a megbicsaklott társadalom támadásai ellen, illetve a bulizós és addiktív világgal kapcsolatban. Súlyos területek ezek, fontosnak tartjuk, hogy azonos szinten jelenjenek meg a világ előtt felmutatott gondolkodásmódunkban.

– Most akkor, hadd halljunk valamit a jelenleg folyó, elég nagyszabású építkezésről. Annyit hallottunk, hogy a gimnázium épülete mögötti valamikor csodálatosan tervezett, és rendben tartott park helyén tornacsarnok épül. Ilyen, szokták felemelni a szavukat a fák védői más aggódók, hogy szabad ilyet csinálni, meg aztán van már tornaterme az iskolának, minek egy másik stb.

– Igen, ez most a legakutabb dolog: az építkezés.

Tornacsarnokot építünk a hegy oldalába, az állam segített – úgy kb. a felével... Számomra mindez teljesen ismeretlen terep. A legelején úgy megijedtem, hogy azonnalegy ismerős, jó nevű- és ráadásul öregdiák – ügyvédi irodát kértünk fel a nővérekkel.

El kell mondjam, hogy – még ha elsőnek magasnak tartottuk az árakat – még akkor is aprópénz nekik a tőlünk kaptak. Ezt már tudom. Ráadásul magát az ügyvédi irodát is „csekkoltattuk” több öregdiák ügyvéd-del...

Rengeteg időt szánnak ránk, és még a kezdetekkor, először a javaslatára projektmenedzser csapatot kerestünk. A hideg rázott, ahogy a sok közül végül háromból kettőt versenyeztetett, alkudott. Én már rég belementem volna a feltételekbe, de azt mondta „még lehet ezen szorítani úgy, hogy jókedvvel fognak dolgozni”. Meg is tette. A mérnökkel való alkudozások sem voltak az „ínyemre”, habár a piacon én is szeretek alkudni, de ez azért más volt... Hihetetlen, hogy mennyi luft van egy ajánlatban. Már ott bőven „megkerestük” az ügyvédi iroda árát... Évekre.

Azóta elkészültek a tervek, és a második körös közbeszerzési eljárásnál – itt is hatalmas segítség volt már mind az ügyvédi iroda, mind a projektcsapat, és maga a megversenyeztetett, kialakított közbeszerző csapat – sikeres lett a kiírás.

Most jutottunk el az építkezésben addig, hogy már elvittek sok ezer, tízezer m³ földet, elkészült a két köríves cölöpözés, amely kiköti az épületet a folyton mozgó hegyhez, az alap, az oldalfalak, és mostanra már felkerültek a kecses, 30 cm széles, 1,8 m magas, 30 méter hosszú gerendák, melyek tetején lesz a szabadtéri pálya. És most érezzük igazán, hogy milyen fontos is egy tapasztalt, dörzsölt ügyvéd, egy finom, de mégis profi – minden helyhez megfelelő szakembert, mérnököt fölvonultató – kérésselhetlen projektmenedzser csapat. Az elkészült első nagy egység, a szerkezet után dicsérgethetném magam, de számomra biztonságosabb, hogy őket kell dicsérgetnem...

Maga az építkezés szervezése sok időt és gondot okoz az iskolavezetés mellett. De már csak néhány hónap – remélem.

Ami a fákat illeti, nem kell félnie senkinek, mert vagy nagyon régi, részben korhadt fákról van szó, vagy olyanokról, amelyek helyett újakat telepítünk. Hogy van már az épületben egy tornaterem? Persze, hogy van. Csakhogy nem is elegendő méretű, és aztán a gimnázium kb. 800 tanulója számára már nem megfelelő. Több-ször előfordul, hogy tornaóra alatt a folyosón tartjuk a „futás”-t, mert nincs máshol hely, így aztán zavarhatjuk a termekben folyó oktatást.

– A híradásokban megjelent, hogy egyszer kivonult a katasztrófavédelem. Miért volt rá szükség?

– Még az építkezés elején találtak egy 250 kg-os bombát, azt szállították el. Mindezt egy vasárnapon, úgyhogy nem kellett tanítási szünetet elrendelni.

– Kedves igazgató úr, köszönöm a beszélgetést!

Csepely Péter
(Budapest, 1956)

NAGYPÉNTEK

*Az én Krisztusom
nem a Pieták
márványnéma Krisztusa.*

*Az én Máriám
nem a szárnyasoltárok
kisimult arcú Máriája.*

*Az én Máriám jajgatásába
belesajdul a Nagypénteki csend.
Az én Krisztusom mozdulatlanságába
harmadnapra
beleremeg a világ.*

Marosi József és felesége, Mária búcsúzása Borián atyától

Tibor atyával 1992-ben ismerkedtünk meg, nagyobbik fiúnk gimnáziumi felvételijén. Az ismeretség egyre mélyebb barátsággá alakult. Az évek során nagyon sok emlék gyűlt össze, hiszen az iskolán kívül a Sík Sándor kórus is meghatározó, szoros kapocs volt.

Amikor nehezen, de néha mégis időt tudott szakítani, a Kőbányán mondott vasárnapi szentmiséje után meglátogatott minket. Ezek a vasárnapok mindig szebben ragyogtak, mint a többi. Az egész család boldogan fogadta. Ilyenkor elővarázsolta a legfrissebb Piarista újságot, és beszámolt minden fontos eseményről. Amikor megtudta, hogy régi, kedves tanítványa lett új plébánosunk, feltétlenül találkozni akart vele. Mindenkiel törődött. Még betegen is, a telefonbeszélgetések során, soha nem felejtett el érdeklődni a fiúkról és az unokákról.

Amikor megtudtuk, hogy újra kórházban van, éreztük, hogy ez komoly dolog. De Ő biztatott minket, majd összeszedi magát, és újra eljön. És mi vártuk...

Aztán jött a szomorú hír, Borián Tibor igazgató-kar-nagy, a Musica Sacra, a liturgia tudós ismerője és gyakorlati megvalósítója elment, megtért az örök hazába. A hiány, amit maga után hagyott, kimondhatatlan.

BORIÁN TIBOR, PIARISTA SZERZETES TANÁR

A sok-sok emlék közül egy olyat választottunk, ami most kapott igazi jelentőséget. Prédikációiba sokszor beleszólt versrészleteket. Egyszer sor került egyre, ami nagyon mélyen megérintett. Kértem Tőle, de mondta, már elkelt a nála lévő példány, de majd elküldi (akkor Veszprémben élt). Mondtam, ráér a legközelebbi találkozásunkkor, de Ő azonnal elküldte. Gyöngybetűkkel címzett boríték, a vers végén egy rövid sor. Ez a vers azóta sokszor eszembe jutott, de nem vettem elő, hiszen ismertem és igyekeztem szem előtt tartani tartalmát.

Tibor atya halála előtt pár héttel a kezembe került ez a boríték. Kiderült, akkor már beteg volt.

És most, hogy átment a másik oldalra, úgy érzem, ennél fontosabbat nem üzenhetne.

A Te helyed...

*Hová az Isten állított,
bizonytal az a Te helyed.
Csak ott lehet Ő pajzsod,
ott lehet mindig veled.
Áldást ha kíván adni Rád,
e földön szerte nem keres,
csak ott saját kis helyeden,
s jaj neked, ha üres.*

*Álld meg hát híven a helyedet,
akármily súlyos a kereszted,
s ha tűz próbálja hitedet,
ne óhajtsd elkerülni ezt.
Ne nézz sóvárogva más felé,
ha tán helyed igénytelen,
dicséred az Urat, éppen ott,
az elrejtett kicsiny helyen.*

*Amit mulasztasz, úgy lehet
elhagyván a magad helyét,
az tán áldástól fosztja meg
Istennek egy más gyermekét.
Gondold meg jól, a te helyed
Te töltheted be, senki más.
Az Úr Rád bízta, s Ővele
Tied lesz majd a számadás.*

*Fogadd naponként e helyet,
mint Istened ajándékát.
Ne szójj magad más terveket,
add őket mind az Úrnak át,
győzelmet akkor ad csupán,
imád csak úgy hallgatja meg,
ha mint az Ő hű harcosa
el nem hagyod az őrhelyet.*

*Halálig légy hű s igaz,
úgy nyersz majd égi koronát,
benned az Úr ha hű maradsz,
megdicsőítheti magát.
Örvendve töltsd be tiszteted,
boldog reménnyel várd Urad,
hadd lássák azt meg mindenek,
hogy Ő békét és üdvöt ad.*

*S ha majd Királyod megjelen,
a földön szerte nem keres,
csak ott saját kis helyeden,
s örvendve látja: nem üres.
Óh boldog nap számodra az,
ha itt helyeden megtalál,
magával visz a mennybe fel,
s trónon néked helyet ad.*

MAROSI JÓZSEF ÉS FELESÉGE, MÁRIA

Kitüntetések, elismerések

A legmagasabb magyar tudományos kitüntetéssel, Széchenyi István Díjjal tüntették ki Dr. Vörös Attila akadémikust, a Sík Sándor kórus volt tagját

Széchenyi Díj kitüntetést kapott a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja, a Magyar Természettudományi Múzeum nyugalmazott főmuzeológusa a geológiai–paleontológiai tudományterület kimagasló kutató egyéniségeként a közép-európai térség földtörténetének vizsgálatában elért, nemzetközi szinten is kiemelkedő tudományos eredményei elismeréseként.

2019. március 15-én Vörös Attila, kutatócsoportunk doyenjét Széchenyi-díjjal tüntették ki sok évtizedes kimagasló kutatómunkájáért. A hivatalos indoklás szerint a „geológiai–paleontológiai tudományterület kimagasló kutatóegyénségeként a közép-európai térség föld-történetének vizsgálatában elért, nemzetközi szinten is kiemelkedő tudományos eredményei elismeréseként” vehette át a maximálisan megérdemelt díjat.

Vörös Attila felesége révén – aki akkor már a SÍKKÓ tagja volt – 1993-ban családjával együtt részt vett a Kórus római zárandokútján. Nagy tetszéssel és némi irigységgel hallgatta a kórus fellépések előtti próbáit és a szerepléseket. A szokásos kórusfarsangra írt egy humorral teletűzdelt csasztuskát a római élményekről, amit a család (papa, mama és a három gyerek), mint „Vörös Hadsereg” adott elő.

Nagy sikere volt ennek a fellépésnek. Borián Tibor karnagy úr akkor szembesült azzal, hogy „Vörös úrnak igen kellemes baritonja van”. A kórus többi tagja is ezen a véleményen volt, és egyre buzdították, hogy lépjen be a kórusba. Mivel nem tudott kottát olvasni, sokáig hezitált, végül kötélnak állt. Olyan lelkiismeretes volt, hogy hazahordta az aktuális kottákat, és a család kottaolvasásban járatos tagjaival korrepetáltatta magát. A régi kórus-tagokat hallgatva, és a kottában lassan eligazodva végül

szinte kívülről megtanulta a szólamát. Nagy örömmel és élvezettel vett részt mindig a kórus szereplésin, a Magyar Piarista Diákszövetség Sík Sándor kórusának több mint két évtizedig – a kórus megszűnéséig – tagja volt. Feleségével manapság is eljár egy-egy SÍKKÓ találkozóra.

A kitüntetéshez szeretettel gratulálunk!

Az MMA Elismerő Oklevelével tüntették ki Igaliné Büttner Hedviget

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) 2018 óta elismerő oklevelet adományoz a művészetoktatásban kimagasló teljesítményt elért pedagógusok, művésztanárok, művészetpedagógiai kutatók, továbbá közösségek, intézmények részére.

A 2019-es kitüntetést, pedagógus kategóriában KÓTA Ifjúsági Énekkari és Zenepedagógiai Szakbizottságának tagja, Igaliné Büttner Hedvig érdemelte ki, és vette át.

Igaliné Büttner Hedvig, a Magyar Piarista Diákszövetség Sík Sándor kórusának tagja 1987. június 13-án jelent meg először a kórusnál, és Borián Tibor karnagy úr felkérésére a Szent Imre ciszterci templomban tartott nászmisén vezényelte a kórust; és azóta is tagja a kórusnak.

A kitüntetéshez szeretettel gratulálunk!

Igali György 60 éve a Sík Sándor kórus tagja

„1959-ben érettségiztem, és ösztétől lettem tagja a KALAZANCIUS kórusnak egy Pilvax kávéházi papírszalvétán kötött írásbeli szerződés alapján.

Már előtte négy évig énekeltem, mint diák, a szerződést kötő dr. Maklári Lajos bácsi keze alatt, öt évig Lukin László tanár úr vezetésével töltött kóristaság után.”

Szívből gratulálunk!

A Piarista Diák Szerkesztősége

PIARISTÁK ANNO... Az 1761-ben felszentelt régi pesti piarista kápolna

BABITS AZ ISKOLÁBAN

1883. november 26-án született Babits Mihály, a XX. századi magyar irodalom költő óriása, egyik leg-sokoldalúbb jelensége. A 122. évforduló nem kerek szám, de születésnapjának közeledte újra és újra rá-irányítja figyelmét minden irodalmi kultúrát megbe-csülő magyarnak, különösképpen a katolikus ma-gyarnak.

A fenti címet három értelemben is használhatjuk: mi-lyen volt Babits, mint tanuló, azután gondolhatunk csak-nem 15 éves iskolai tanári tevékenységére. De azt vé-lem, hogy mai aktualitását a harmadik megközelítés fe-jezi ki a legjobban: hogyan találkozik ifjúságunk a mai iskolában Babits életművével a tankönyvekben, a közép-iskolai érettségi követelményekben. Hiszen jó 50 évvel ezelőtt Babits nevét csak negatív példaként lehetett em-líteni – a közéleti, forradalmárnak beállítandó Ady End-re mellett. Vádolták önzéssel, egoizmussal, hogy csak önmagának és önmagáért szól, hogy „elefántcsontto-ronyba zárkozó” művész, hogy nacionalista és klerikális. Egész életművét a polgári dekadencia körébe utalták.

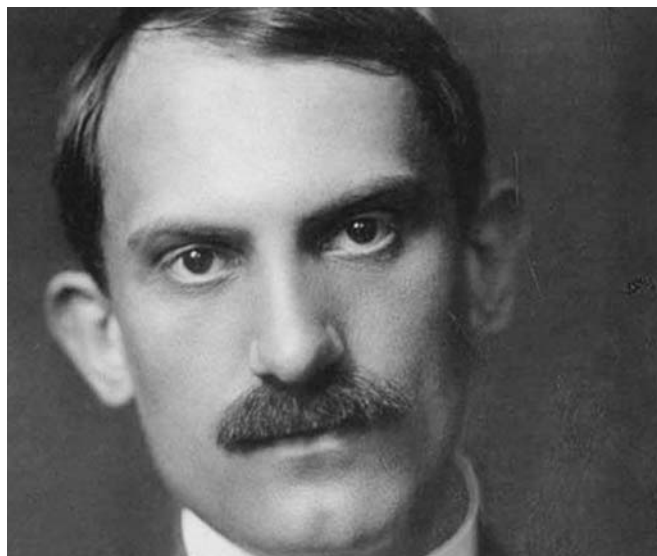
Magam is emlékezem arra, hogy az 1950-es években a bölcsészkaron nem hangzott el előadás róla, így a tanár-jelöltek sem ismerhették meg, nemhogy tanítványaik.

Azóta más idők járnak. Már az utóbbi évtizedekben is bátran kiálltak irodalmárok azon nézetük mellett, hogy Babitsnak nagyobb a jelentősége a XX. századi irodalmi kultúrában, mint Ady Endrének. Fordult a szél: a babitsi „értékvilág” már nem csupán az akadémikusok, iroda-lomtörténészek, esztéták kincse, hanem a „kétszintű érettségi” követelmény rendszerében Babits életműve kötelező tananyag – Petőfi, Arany, Ady, Kosztolányi és József Attila életművével egy rangsorban. Honnan ez az örvendetes változás? Nyilván abból a kikerülhetetlen felismerésből, hogy Babits azok közé a magyar költők közé tartozik, akik hittek abban, hogy a tudás, a művelt-ség teszi az embert magyarrá is, európaivá is. Babits úgy magyar költő, hogy egyben európai is, – és hozzátehet-jük Pomogáts Béla véleménye alapján: egyben az egyik legnagyobb katolikus költőnk is.

Példaértékű az ifjúság szemében hallatlanul gazdag műveltsége: „poéta doctus” és „poéta morális” alkata. Nem csupán az antik és a középkori himnuszok fordítá-sa, az „*Amor sanctus*”, hanem az akkor modernnek szá-mító impresszionista és szimbolista líra műértő megszól-laltatása is lenyűgöző erővel hat. Mindamellet a XIX. századi klasszikus magyar költészet: Vörösmarty és Arany művének értelmezése és evokálása valódi útmu-tatás a „Nyugat” évtizedeiben a magyar kultúra számára.

Erősen foglalkoztatja a fiatalokat filozófiai érdeklődé-se (egyesekeket talán kissé távol is tart tőle), mély humá-numa, útkeresése.

Izgalmas kérdés: hogyan jutott el a „csak én bírok ver-semnek hőse lenni” Babitsa a „nem magamért sírok én: testvérem van millió” Babitsáig. Valóban, Babits örök „meg nem elégedése”, a létezés mélységeit feszegető

szellemi izgalma kiváló alkalom a felnőtt diákok számá-ra a kamaszkor viharai után igazi önmaguk fölfedezésé-re. Ide sorolható a „*Zsoltár gyermekhangra*”, a „*Zsoltár férfigangra*”, a „*Psychoanalysis Christiana*”, „*Az elbo-csátott vad*” költeménye. Az utóbbi sorait különösen kö-zel érzik magukhoz:

*„Vezessen Hozzád a szabadság!
Így kérem olykor, aki vár,
mert nem annak kell az imádság,
ki Istent megtalálta már.”*

Hány diáknak adhatnak ösztönzést Babits sorai az ön-nevelésre?

*„Ki farag valaha bennünket egészre,
ha nincs kemény vésőnk, hogy magunkat vésse,
ha nincs kalapácsunk, szüntelenül dúló,
legfájóbb mélyünkbe befűrő fűrő?”*

(PSYCHOANALISIS)

Vajon melyik költőnk írta le szebben „vallomás he-lyett hitvallását”, mint ahogy Babits a „*Sziget és a ten-ger*” (1925) kötetének bevezetésében?

„Hiszek abban, hogy élni érdemes...” – „Magyar va-gyok: lelkem, érzésem örökséget kapott, melyet nem do-bok el: a világot nem szegényíteni kell, hanem gazdagí-tani...” – „Én katolikus vagyok: azaz hiszek a nemzete-ken felülálló, egész világnak szóló katolikus igazság-ban!...” – „Hiszek a lélekben, mely szereti a világot; annyira szereti, hogy újracsinálja, annyira szereti, hogy meg sem elégszik vele...”

Babits aktualitását különösen érzékelteti, hogy ő hatá-rozta meg elsőként az „európai irodalom” fogalmát és jelentőségét a világirodalomban:

„Az európai keresztény kultúra az egész világé. Nekem csöpp kedvem sincs olyasmiről írni, amit nem ismerek közvetlen átélésből, s ami nem érdekel. Az igazi világiro-

dalomban nem is lehet ilyen. Annak okvetlenül érdekelnie kell teljes egészében. Oly egész az, amihez mindenestül közünk van, mert a saját kultúránk, a saját irodalmi életünk is hozzátartozik, és nélküle meg sem érthető...

Valóban neki köszönhetjük Szent Ágoston irodalmi értékelését, mely szerint ő az első európai író, aki a világot, magát az embert belülről szemlélte „Vallomásai-ban”. Neki köszönhetjük a középkori himnuszok csodálatos sokszínűségét az „*Amor sanctusban*”, neki köszönhetjük Dante lenyűgöző túlvilági utazásának, a „*Divina Comedianak*” zseniális fordítását, amelyért megkapta az értékes „San Remo-i díjat”.

Babits tehát nemcsak belső, vívódó, igazságot kereső világának föltárásával, hanem európai kultúra legnagyobbjainak megszólaltatásával is gazdagítja a fiatal magyar olvasókat.

Babits alapvetően tanár-alkat volt. Az irodalom befogadására is tanított, amikor a fogarasi főgimnázium értesítőjében, 1910-ben megfogalmazta tanítványainak és szüleiknek filozófiáját a „*Stiliztika és retorika a gimnáziumban*” címmel. Ennek legfontosabb gondolatai ma is érvényesek, és rendelkezésre állnak a középiskolásoknak irodalmi szöveggyűjteményükben. „*Sokat beszélnek az irodalmi nevelésről és sokszor ellenséges hangon. E tanulmány célja megmutatni, miért lett az irodalmi nevelés, s miért marad az emberi szellem minden nevelésnek tengelye.*”

De Babits maga is belátta súlyos tapasztalatok és szenvedések után, hogy a költőnek vállalnia kell a prófétai szerepet. Talán a mai diákok számára a „*Jónás könyve*” és „*Jónás imája*” adja meg a legnagyobb katarzist Babits életművéből. A bibliai Jónás könyvének időszerű parafrázisa, saját élethelyzetére alkalmazása, sőt ennek jegyében átformálása a legnagyobb Babits-élmény szokott lenni diákjaink számára. A prófétai küldetés „*rühellése*” ma is megtalálható fiataljaink között, de az a felismerés is, mely szerint:

*„...vétkesek közt cinkos, aki néma.
Atyjafiáért számot ad a testvér:
nincs mód nem menni, ahova te küldtél...”*

Valamint a prófétai sors megértésére utaló bölcs tanítás is:

*„Bízd azt reám, majd szétválasztom én.
A szó tiéd, a fegyver az enyém.
Te csak prédikálj, Jónás, én cselekszem.
Ninive nem él örökké. A tők sem,
Jónás sem...”*

Babits a pécsi Ciszterci Gimnáziumba járt 8 évig, akárcsak édesapja. Szellemisségét, erkölcsi szemléletét meghatározta családi örökségén kívül a ciszterci iskola nevelése. Erről szól Brisits Frigyes ciszterci egyetemi tanár (maga is pécsi diák) tanulmánya a *Vigilia* 1963. februári számában: „*Babits Mihály diákéveinek nyomában*” címmel.

Babits Mihály életműve tehát újra él „az ifjú szívekben”, és erről különösen sokat tesz egykori iskolája, a

Ciszterci Rend Nagy Lajos Gimnáziuma, amelyben ma is évente megrendezik a „Babits vers-, prózamondó és szónoklat versenyt”. Erről így ír Bózsöny Ferenc, a Magyar Rádió nyugalmazott főbemondója – mint zsűritag – az iskola Évkönyvében:

„Babits Mihály szelleme napjainkban is elevenen él, kiváltképpen egykori iskolájában. Ennek bizonyosága az évről évre visszatérő emlékversenyt a költő születésnapján, amely nagy élmény, szellemi gazdagodás mindnyájunknak, akik abban bármely formában részt vehetünk.”

Ha ma egy középiskolás diák érettségire készül, meg kell ismernie Babits életművét. Ez a „kell” azonban nem egyszerűen felülről elrendelt követelmény, hanem remélhetőleg belső igényt is jelent. Belső igényt egy tisztultabb, színvonalasabb keresztény magyar társadalom, boldogabb jövő megteremtésére.

(FORRÁS: JEL C. FOLYÓIRAT, 2005. OKTÓBER 13.)

ÓBECSEY ISTVÁN

Szeressétek az öregeket

Nagyon szépen kérlek titeket, Szeressétek az öregeket.

*A reszkető kezű apákat,
A hajlott hátú jó anyákat.
A ráncos és eres kezeket,*

Az elszürkült, sápadt szemeket. Én nagyon kérlek titeket, Szeressétek az öregeket.

Simogassátok meg a deres fejeket, Csókoljátok meg a ráncos kezeket. Öleljétek meg az öregeket, Adjatok nekik szeretetet. Szenvetkedtek ők már eleget, A vigasztalóik legyetek.

Én nagyon kérlek titeket, Szeressétek az öregeket.

Ne tegyétek őket szűk odúkba, Ne rakjátok őket otthonokba. Hallgassátok meg panaszukat, Enyhítsétek meg bánatukat. Legyen hozzájuk szép szavatok, Legyen számukra, mosolyotok.

Én nagyon kérlek titeket Szeressétek az öregeket.

Ők is sokat küzdöttek értetek, Amíg fölnevelkedtetek. Fáradtak ők is eleget

Hogy ti módosabbak legyetek. Ők is elfogadtak titeket,

Mikor Isten közéjük ültetett. Azért én kérlek titeket, Szeressétek az öregeket.

Ha majd az örök szeretet Elhívja őket közületek.

Ti foglaljátok el helyüket,

Mert ti lesztek majd az öregek. S mindazt, mit nekik tettetek, Azt adják nektek a gyerekek. Azért előre intelek titeket, Szeressétek az öregeket.

Katolikum és irodalmi nevelés

Irodalmi nevelésünkben valami baj volt Prohászka körül. Baj volt már az is, hogy katolikus író volt.

Ez a katolikus jelző egy kis zavart okozott, mert a könyv nem magyarázta meg, hogy esztétikai vagy világnézeti címke akar-e lenni a fejezet élén. Pázmány és Zrínyi belefértek koruk irodalmába katolikumukkal együtt, ezek a nagyobbrészt pap-költők nem. Sokan aztán csak valami templomi katolicizmusra gondoltak, s nem győzték fejüket csóválni egyik népszerű lírikusunk verseinek olvasása közben, melyek néha nagyon nevének nevezik a dolgokat, s az emberi életérzést nem szorítják fehér korlátok közé. Ez a katolikus megjellegzés azt is sugalmazhatta, hogy csak ezek az írók katolikusok, s másoknál nem is jelentkezik a katolikus, vagy pedig csak az számít katolikus írónak, aki folyton erről a karizmáról vall. Akik pedig kívülről vizsgálták azt a kérdést, vagy éppenséggel távol álltak a katolikumtól, egyszerűen kaszt-irodalmat láttak ebben az elkülönítésben. Már eleve szemellenzöt rakott rájuk az irodalmon kívüli területről származó szó, s elsősorban imádkozó vagy hitvalló embert láttak a katolikus íróban, akinek az irodalom csak eszköz, de nem a mű a fontos, hanem a világnézet. Maguk az érdekelt írók aligha örültek ennek a kiemelésnek, hiszen a katolikum nem programjuk, hanem természetes világuk, amelyre alkotás közben éppúgy nem gondolnak, mint ahogyan mi élünk, de nem gondolunk folyvást a levegőre, mely éltet bennünket.

A katolikus csoportosítás bátran elmaradhat irodalmi nevelésünkéből, de nem maradhat el a katolikus életnézés. Ez egyszerre kitágítja az irodalmi horizontot, és gazdagodást jelent. Mert a katolikus életnézés bátran magáénak vallhat mindenkit, aki igazi művész, s ugyanakkor mégis különböztetni tud. Szívéhez közelebb állónak érezheti a Prohászka-féle költőtípust, de nem tagad meg senkit sem csupán azért, mert világnézetben tőle távolabb áll. Sőt, ez a mindent magába ölelő katolikus szem még egy pluszt ad hozzá a profánabb esztétikai gyönyörhöz: mélyebbre lát, és egy-egy egyéni művészet rejtett, mélyre nyúló hajszálgököreit is észreveszi.

Akinek jó hallása van, annak pl. nem közömbös, hogy Kosztolányinak mindennapi olvasmánya Pázmány, hogy Vörösmarty a katolikus körmenetek színpompáját és mély szimbolikáját juttatja eszébe, hogy ez az irodalmi ingyenc-mesterügy vonzódik Shakespeare-hez. Halálverseit, haláltól való rettegését vagy benne való megnyugvását mi nem fogjuk egyszerűen idegállapotokkal magyarázni. Babits versei tartogatnak ilyenfajta élményt számunkra. Ahogy közeledik az élő katolikum felé, úgy válik hangja egyre zengőbbé, emberibbé. A Dante-fordítás után már szinte vallomás és hitvallás az Amorsanctus, a középkori himnuszok fordítása.

Illyés Gyula kedélyvilágán keresztül is eljutunk a katolikumig. Mennyi beszédes emlék, hasonlat vetődik fel soraiban, versben, prózában egyaránt. És valamennyi a gyermek egykori vallásos élményeiből táplálkozik.

Ilyenkor vesszük észre, hogy Illyés műveiben mennyivel gazdagabb és színesebb a világ, mint Veres Péter írásaiban, ahol a kedély melegebb kibomlása olyan ritka, mint a szikes földön a virág. Kodolányi a *Süllyedő világ*-ban bírálatot mond az Egyházzól, és meggyőződése szerint cselekszik. De mennyire más a hangja, mikor történeti regényeiben a katolikus középkorba lép. Érezni rajta, hogy az ősi talajon mozog. Ha meg is tagadta, ez az ő ősi hazája. Mintha nem sikerült volna egészen szívetcserélnie. Tamásiban az ég és a föld úgy összevegyül, hogy új legendavilág közepében érezzük magunkat. Az eget és a földet a mesének és a székely kedélynek megannyi aranyszála köti össze. Ezek a transzcendens világból idenyúló aranyszálak fontosabbak, mint amennyire a kritika foglalkozott velük. Márai írói géniusza pedig az elmélkedő, elemző, nem mesélő, de gazdagon feltáró spirituális írókéira emlékeztet. Műveli látomások és éles ábrázolások egyszerre. Egész írói oeuvre-je ellentmondás mindannak, ami materializmus. „Hősei” esendők, de nem tagadják, hogy „ember vagyunk, a föld s az ég fia”.

És akik mint emberek nem katolikus talajból nőttek ki? Ők is egyszerre közelebb kerülnek hozzánk, többet mondanak nekünk, ha az esztétikai profanumvulgus vizsgáló szempontjain túl melegebb tekintettel nézünk műveikbe.

Adyról sokat el tudunk mondani, ha szimbolistának, dekadensnek, radikálisnak, szocialistának, demokratának mondjuk, és így közeledünk verseihez. De még mindig hátra van a nagy titok: „a lidérces messze fény”, a tragikus ember. Ehhez ezek a szempontok nem sok fogódzót adnak. Itt a katolikus szem gyengédsége, finomsága, résztvevő meleg tekintete tud legbiztosabban a fátylak mögé látni. Móricz nagy tanulságai és a nagy tanúságtételei a gúzsbakötött magyar életről beszédesebbé válnak, ha a hús és vér tombolásain túl is vizsgáljuk az ő sűrű vérű népét, akár Turi Danik, akár a *Tragédia* névtelen Kis Jánosai képviselik a Móricz-fajt. József Attila költészetének egyik mély rétegére találunk rá, ha a *Mama* vagy a *Bellehemi királyok* strófáit nem csupán költői kirándulásnak tekintjük egy másik világba. Ez a megszólalás igazi hang, és ez a hang a magyarázata annak, hogy József Attila munkásversei miért nem lázítóak, bármennyire is a nyomor képét ábrázolják. Ez a kivetett ember inkább valami Szent Ferenctől várná a segítséget, mint igazi forradalomtól. A katolikus szem

Szabó Dezsőben is az önimádáson és prófétai tetszelgésen túl fogja megpillantani az igazi ént, a magára maradtóság áldozatát. Valami kellett volna neki, amit szolgálhatott volna, hogy tovább jusson önmagánál. A kolozsvári Farkas utca tájékán ezt a valami Nagyot nem találta meg, s kereső útjában így tért vissza önmagához, egy pienesztálra emelt Szabó Dezsőhöz, akinek kultuszát kedves, kamaszos hangon utolsó művéig, a nagy Önéletrajzig szolgálja.

Ezek a példák eleget mondanak. A helyesen értelmezett katolikum nem gettóba szorítást jelent, hanem szabadságot, biztos tekintetet, a kicsinyeskedés félretételével a tiszta művészi szándék megbecsülését. De ugyanakkor, mint emberhez és művészethez nem méltó dolgot elutasítja az írók bálványozását, talmi tehetségek ünnepi körültáncolását s az irodalom körül folyó valláspótló csámcsogást, zenebonát. Az irodalmat halálosan komoly dolognak tartja, s éppen ezért mindig megadja neki a szellemnek járó tiszteletet.

Ezért felel meg a katolikus felfogásnak az, hogy az írókról, különösen napjaink íróiról, ne hallgassunk fiaink előtt, hanem beszéljünk róluk. Adjuk kezükbe az újakat is, de ne hagyjuk magukra őket. A nagy írók művei nem ifjúsági művek, nem néhány évnek, hanem egy egész életre szólnak. Idejében kell kezdenünk, ha valamire menni akarunk velük. Birkózzunk velük egy életen át, de egy egész élet nem elegendő hozzá, hogy megbirkózzunk velük. S mégis csak ilyen írókkal érdemes igazán foglalkozni. Vörösmartyt száz esztendő alatt egy egész nemzet sem tudta kimeríteni. Még a könnyű Pető-

fit sem, pedig ő a nemzet legkedvencebb költője. Nem várhatunk az újakkal sem sokáig. De nemcsak az a kötelességünk, hogy minél gyorsabban eljussanak ennek a nemzedéknek a kezébe, hanem az is, hogy felszívódjanak, és pedig egészségesen szívódjanak fel. Az igazi katolikum ezt a folyamatot sohasem hátráltatta, hanem nemesen segítette.

* * *

A szerző, Megyer (Menczer) József piarista szerzetes-tanár 1900-ban Budapesten született. A kecskeméti gimnáziumban érettségizett, majd magyar–latin szakos tanárként végezve ugyanitt kezdett tanítani. 1930–1940 között Budapesten tanít, ahol s Vörösmarty Önképzőkör vezetője is. Rövid szegedi és váci tanárkodás után elhagyja az országot. 1948–1957 között Spanyolországban működik, majd – már nyugdíjban – Olaszországban élt, 1972-ben bekövetkezett haláláig. Idejét a könyvírás foglalta le ebben az általa oly nagyon szeretett országban. 1961-ben írta például a *Nápolyi sétákat*, ami ugyan – meghatározása szerint – nem Baedeker és semmiképp sem útikönyv. Ajánló sorai szerint: „*Nézd meg Nápolyt, és adja a sors, hogy utána még sokáig élhess az édes emlékezésnek!*”

(Megj.: A 400 oldalas kötet egyik fejezete: „*A vér csodája, ahogy én láttam.*” Megjelent: Új Ember, 1945. december 30.)

Farkas Zsolt

MEGYER JÓZSEF SCHP:

A vér csodája, ahogy én láttam

(*Nápolyi séták: Róma, 1961*)

Szent Januarius csodájának világszerte nagyobb a híre, mint azt a nápolyiak sejtik. Északról, Közép-Európából sokan csak azért is eljönének Nápolyba, hogy a vér megindulását lássák. Mert odafönn északon a csodákhoz nem vagyunk hozzászokva, és a csoda nem is igényünk. Nálunk a hit egyszerűbb alapból fakadva mélyen gyökerezik a lélekben.

Szent Januarius beneventói püspök volt, akit Pozzuoliban fejeztek le 305-ben. Elfolyó vérének hívek felfogták, és kegyelettel őrizték. Később az ereklyét Pozzuoliból áthozták Nápolyba. Ekkor látták először a száraz rögöket megindulni és buzogni. A vér csodája ettől az alkalomtól minden évben megismétlődik, főleg három alkalommal. Május első vasárnapját megelőző szombaton, szeptember 19-én, a Szent halálának napján és december 16-án, a napon, mikor az ereklyék Nápolyba érkeztek.

Valamikor ezek a napok Nápoly igazi ünnepei voltak. Az emberek nem is nagyon dolgoztak, várták a csoda bekövetkeztét, amit harangzúgás jelzett. A kikötőben álló hajók szirénázni kezdtek, és a nép boldogan vette tudomásul, hogy a Szent nem hagyta őket cserben. Ma már

nincs harangzúgás, szirénázás. Van telefon, újság, rádió a hír közlésére. Ki a kávékocsmában, ki újságvásárlás közben, ki valamelyik lottóárusító bódé előtt veszi tudomásul az eseményt. Ha vérbeli nápolyi, akkor megkérdezi az órát, percet, mikor a csoda megtörtént, és esetleg kombinációt csinál belőle ternóra vagy kvaternóra. Mert Szent Januarius különféle képpen segít, és a nápolyiak védőszentjét különféle képpen lehet tisztelni.

Az utóbbi években a Szent néha „csalódást” is keltett, mert a csoda bekövetkezett, még mielőtt a hozzá való könyörgés megkezdődött volna, vagy az ereklyét vivő körmenet elindult volna a Santa Chiara felé. Ilyenkor a pozzuoli öregasszonyok, akik magukat Januarius dajkája leszármazottainak mondják (parenti di San Gennaro), hopponmaradnak. T.i. abban az esetben, ha a csoda késne, ezeknek az öregasszonyoknak évszázados joguk a Szentet nógatni, „inzultálni”, őt „*acciagialla*”-nak nevezni, ami bizony a mi édes anyanyelvünkön kemény beszéd volna, mert úgy hangzik, mintha valakinek majdnem azt mondanók: orcátlan.

Régebben még a csodák világában is más volt a helyzet. A Szent kérette magát órák hosszat, s a várakozás izgalmaival telt meg a templom. Ilyenkor helyénvalónak látszott a pozzuoli dajka leszármazottak „segítése”. De amióta az ő közbelépésük nélkül is bekövetkezik a csoda, a pozzuoli „rokonok” tekintélye nagyon alászállott.

A csodát azonban a nép elvárja. Be is következett mindig, régebben is, ma is. Mi történne, ha egyszer elmaradna? El tudná viselni az óvárosok népe ezt a meg-

szégyenítést? Nem tudunk rá felelni, mert nincs rá precedens.

A nápolyiak a csodát elvárják patrónusuktól, de nem hatódnak meg tőle nagyon. Mert tudnivaló dolog, hogy a vér csodája Nápolyban nem Januarius kiváltsága csupán. Rajta kívül még hat más szentnek vérét őrzik a város különböző templomában, s azok a vérrögök is megolvadnak. Érdemes tudomásul venni a listát: Keresztelő Szent János, Szent István vértanú, Szent Pantaleon, Szent Patrícia, Gonzagai Szent Alajos, Liguori Szent Alfonz.

Tehát egész évre van csoda Nápolyban, megállapított időrend szerint. Hogy hogyan jutottak a nápolyiak Keresztelő Szent János véréhez, azon el lehet tünődni, fejte is lehet csóválni. De itt van Szent Patrícia, akinek vére ereklyéjét a San Gregorio Armeno zárda apácai őrzik. Ha a nővérek és a közbenjárást kérő hívő letérdelnek az ereklye elé, és elmondják a szokásos imákat, a megalvadt, kocsonyás vér megmozdul, a csoda megtörténik. Akár mindennap, azonnal, várakozás nélkül.

San Gennaro ünnepeinek lefolyása inkább a folklór, mint a liturgia körébe tartozik. De ez mindig így van, ha a nép is szerepet vállal az ünnepben. A Szent mellszobor alakú ereklye tartóját délben viszik át a dómból a Santa Chiarába, ahol délután fog majd lefolyni a szertartás. A Szentet ez alkalommal csak a kanonokok és a városi tanács képviselői kísérik. Néhány piros ruhás, parókás lakáj van velük, meg pár díszbe öltözött zsoldár. No meg a városi zenekar. A kis csoportot óvárosi szegény emberek kísérik, és özönlik körül. Amíg a Via Tribunalin mennek, a zenészek hallgatnak, mert a S. Lorenzo öregharangjának zúgásával nem tudnának versenyezni. De amikor a Via San Sebastianóba térnek be, amely a hangszerkereskedők utcája, ők jutnak szerephez, és olyan erőteljes szimfóniába kezdenek, mintha a kirakatokba helyezett hangszerek is részt vennének a harsogásban.

A kis csapat fölött a Szent aranyban ragyogó arca látszik magabiztos tekintettel. Lebeg, hajlik, inog, amint a diakónusok haladnak vele a rossz kövezeten. De mintha mindig csak azt mondaná: Bízatok bennem! A nápolyiak azonban nem is figyelnek oda, csak mi vesszük ezt észre, vagy úgy gondoljuk. Mi, akik először veszünk részt a délután bekövetkező csodán. Egy kicsit istenkísértésnek érezzük ezt a csodavárást, mint egy nyaktörő mutatványt, ami mindig kockázattal jár. Vajon fog-e sikerülni? A mi hitünk nem olyan erős ebben a tekintetben, mint a nápolyiaké. Mi nem vagyunk hozzá edzve a csodákhoz. A nápolyiak egykedvűen haladnak aszentjük előtt, ők már sokszor voltak szemtanúk. Most is be fog következni, mert... Mert nem is lehet az másként.

Közben, míg a kis csoport megy a San Gennaro püspöksüveges szobrával, a dómban előkészületek folynak a délutáni nagy körmenetre, mely a vért tartalmazó ampullákat fogja a Santa Chiarába átvinni. Ebben a menetben felvonulnak Nápoly védőszentjei, a compatroni, akik San Gennaro udvarát és kíséretét alkotják, ötven ezüst szoborról van szó, melyeket századok alatt patrícus családok adományoztak az ereklyék kápolnájának.

A szobrokat már leemelték helyükről, és most ott állnak a dóm padlózatán. Takarítják, fényesítik, és virágokkal díszítik őket. Egy öregasszony járkál közöttük, simogatja őket, beszél hozzájuk. Boldog, ötven szenttel társalog, a

mennyországban érzi magát. Ennél többet ott sem kívánhat. A virággal övezett, ezüstben csillogó mennyei kórusban talán a Santa Lucia a legszebb. Két kézközöncsémét tálcán tartja kezében. Arcával felfelé tekint, de nem is látszik, hogy „világtalan”, mert ő most már szem nélkül is többet lát, mint mi, akiket szemünk világa ehhez a földi környezethez köt. Ez a mienktől különböző mennyei boldogság ki van fejezve a szobron. A „Szent” arca az ezüsten is csillogóbban ragyog. Őt a Santa Lucia halászlai fogják vinni a körmenetben, ez az ő ősi privilégiumuk.

Míg a templomban a compatroni „öltöztetése” folyik, betérek San Gennaro kápolnájába, ahol a szobrok távozása után is még sok látnivaló akad bronzban, ezüstben és márványban. De olyasmit is felfedezek, amiről nem beszél a Baedeker, sem az egyenruhás sekrestyés, aki ott magyarázni szokott. Az oltár előtt egy persely van kitéve az alamizsna részére. Rajta különféle nyelven a szöveg. Angolul is, így, ahogy írom: „*Offerings for the warship of St. Gennaro's.*” Ami magyarul annyit jelent, hogy a káptalan az adományokat Szent Januarius hadihajója részére kéri. Való igaz, hogy worship és warship között csak egy betű a különbség. De más dolog a Szent kultuszára vagy hadifelszerelésére kérni adományokat. Kívánatos volna, hogy a kápolna felügyeletével megbízott nemes káptalan néha egy kicsit szétnézne birodalmában, és ha a kicsire is nézne, különösen ma a háborús leszereléstől hangos világban.

Délután megindul a körmenet, és hosszan kígyózik a szűk utcákon a Santa Chiara felé. Elöl a szentek, a végén a vér ereklyéje, mit a kardinális kísér. A nép egykedvűen nézi patrónusainak sorát. Aki dolgozik, folytatja munkáját, s a közlekedés is alig hogy leáll az útvonalon. Kalap sem kerül le a fejről, cigaretta sem vevődik ki mindig a szájából, nincs gyertya az ablakokban, nincs zászló a sikátor vonalán. Sőt az indulás előtti várakozás alatt, már a sorban állva még maguk a szenteket hordozó egyenruhás confráterek is rágyújtanak egy utolsó cigarettára.

A templomban előre megyek, hogy közvetlenül az ereklye mellett kaphassak helyet. Át akarom élni a szent borzongást, ami a vér megmozdulásának láttára átjárja az embert. Hiába siettem előre, a csoda már útközben megtörtént, s mikor a bíboros ezt bejelenti, csak diszkrét tapsot kap a közlés, mert úgy lett volna szebb, ha várni kell rá. Azok a nagy napok, mikor az ampullák oda vannak téve a Szent kápolnájának ereklyetartója elé, s két óra hosszat, négy óra hosszat imádkozik a tömeg, míg elérkezik a pillanat, mikor „ami eddig szilárd volt, cseppfolyóvá vált”. (Ezekkel a szavakkal jelenti be a kardinális a csoda megtörténtét).

A fiolák tartalmát megvizsgálták többször; vér van bennük. A szilárd vérrögökre nincs hatással sem hideg, sem meleg, sem világosság, sem sötétség, sem elektromos hullámok vagy mozgás. Mindig „marad a tört vér fekete folt”. De a liturgiában megjelölt napokon minden külső behatástól függetlenül megindul, habzik, buzog, és sűrűn belepi az ampullák falát.

Amit ilyenkor a nápolyiak éreznek, azt ezekkel a szavakkal lehetne megfogalmazni: *Velünk az Isten!*

Nemet mondani az oltárnál

Templomi házasságkötésnél is előfordulhat, hogy nemet mond az egyik fél az eskető pap előirt, jól ismert kérdésére; De hogy ez püspökké szenteléskor áll elő – aligha...

Pedig ez történt Bécsben, 1950 áprilisában, amikor a főszékesegyházban Inntzer biboros érsek által pontifikált szentmise keretében kellett volna püspökké szentelni dr. Franz Jachym teológiai tanárt, érsekének titkárárt, akit XII. Piusz pápa az év elején nevez ki.

Az egyházi és világi, a hazai és külföldi előkelőségek, valamint a hívek nagy serege már együtt volt, amikor a szertartás előírása szerint a segédkező főpap feltette a kérdést a szentelendőnek: „*Érzel-e apostoli küldetést?*”

Mire a szentelendő szentelőjéhez lépett, s néhány szót súgott a fülébe. Erre ő elsápadt, s arcára kiült a megdöbbenés. Jachym pedig azonnal elhagyta a dómot.

A mise végén a főszékesegyházi plébános a szószék-ről felolvasta Jachym meghökkentő nyilatkozatát, miszerint: nem érzi magát méltónak új hivatására, sem a szükséges tulajdonságokat ehhez. Maga számára kérte az isteni irgalom jóságába ajánlását, valamint lemondásának elfogadását, a papságtól és a hívektől pedig az érte imádkozást.

Jachym egyenesen bevonult az egyik fővárosi rendházba, amit egyelőre nem hagyott el. Viszont hamarosan Rómába rendelték, ahol ez a különös helyzet rendeződött, nyilván a Pápa kinyilvánított akarata alapján.

Nem egészen egy hónap múlva már fel is szentelték, s lett aztán König biboros érseki székének koadjutorává.

F. Zs.

(FORRÁS: ÚJ EMBER, 1950. MÁJUS 7.)

Erdély új püspökei

Temesvári Püspökség

Ferenc pápa *Pál József Csaba* kanonokot, a Hegyvidéki Főesperesség főesperesét, a resicabányai Havas Boldogasszony templom plébánosát nevezte ki a temesvári egyházmegye megyés püspökévé.

Pál József Csabát a temesvári Szent György székesegyházban szentelték püspökké.

Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség

Ferenc pápa mons. *dr. Kovács Gergelyt* nevezte ki a Gyulafehérvári Római Katolikus Érsekség élére.

A püspökszentelés és érseki beiktatás a gyulafehérvári székesegyházban ünnepélyes szentmise keretében történt.

A Piarista Rend Magyar rendtartományának delegátusa, *Ruppert József SchP* mindkét szentelésen részt vett.

(FORRÁS: VATICAN NEWS)

Fölnézni – kire?

Bálványok nélkül nem kerek a világ. Úgy tartják, valakire mindenkinek föl kell nézni. Am a példaképek állandóan és egyre sűrűbben változnak, és ez végtelenül bonyolít mindent. Nem csak életkorunktól függ, kit állítunk magunk elé, nem is csupán a kor, amelyben élünk, még ezernyi más. Legújabban már kívülről is beleszólnak, kit választunk ideálnak. Egyre sűrűbben jönnek a kéretlen ötletadók. Előbb csak ajánlgatják a bálványt, később mindenféle furfanggal ránk tukmálják. Néha nem is tudjuk, kiket majmolunk.

Az ifjú ember eredendően azokhoz szeretne hasonlítani, akik okosak és szépek. De ki mondja meg, mit takar a szó: okos, szép? Egy tizenévesnek ma az a legokosabb, aki a legügyesebben babrál a számítógépen, a legszebb, akinek a legütösebb a tetkója. Ha hőst szeretne példaképül, már akkor is más a helyzet, mint régen. Száz éve még a történelem, az irodalom nagyjai közül került ki az eszmény – ma celebek, botrányhősök, megmondóemberek vezetnek a sort. Azok, akiket a média erre kijelöl. El lehet képzelni...

Kis kitérő. Pár éve született Párizsban az a törvény, amely végre kimondja: csökkent, alultáplált manökenek ezentúl nem léphetnek a kifutóra. Megvan még Twiggy, a negyvenkilós sztármanöken? Brrr! Évtizedekig ő volt a nyugat ügyeletes nőideálja. A hölgypéldakép. Szerencsére ma már büntetésre számíthatnak azok a modellügynökségek, amelyek ilyen csontkollekciókat foglalkoztatnak. Nem dicsekvésképp, én már évekkel ezelőtt feszegettem: hol van előírva, hogy divatdiktátorok mondják meg nekem Párizsból, milyen legyen az én nőideáлом? Jellemző, hogy ez a borzalom is a liberalizmus őshazájában ütötte föl a fejét. Ez is diktatúra.

Akárhogyan is, kellenek a bálványok.

1965-ben a nyugat-németországi tizenévesek többsége még Albert Schweitzer Nobel-díjas polihisztort (egy személyben teológus, lelkész, filozófus, orgonaművész, tanár, orvos) tekintette legelső példaképének. 2001-ben Magyarországon a whiskysrabló vezette a tinédzsereknél a bálványmezőnyt. 2020-ban kire fognak felnézni a gyermekeink?

Egy ismert német filozófus nemrég azt nyilatkozta, minden példakövetés alapja az önzetlen szeretet. Igaza van. A történelem régebbi szakaszaiban ez így is volt. Akkor többnyire valamelyik szülő jelentette a legelső példaképet, már csak azért is, mert a gyermek a családban töltötte a legtöbb időt. De aztán jöttek a világháborúk utáni ideál nélküli idők, ahol a televízió kreált figurái, majd az internetes szörnykutyúk fokozatosan kiszorították a gyermek lelkéből a hazulról hozott értékeket: szeretet, őszinteség, a szülők iránti alázat.

Mi, régebbiek meg nagyokat sóhajtván hallgatjuk Zoránt: „*Apám hitte az apja örökét, / S úgy hiszem, ez így volt szép.*”

ÉLETUTAK...

Beszélgetés a gyémántdiplomás Borza Györggyel, diákszövetségünk tagjával

Aki csak párszor is megfordult a Piarista Diákszövetség (MPDSZ) összejövetelén, jobbára ott találta a korát meghazudtoló régi tagtársunkat, Borza Györgyöt. Gyuri barátunk bámulatos aktivitását, a Diákszövetségben végzett önzetlen, hosszú évek óta kifejtett tevékenységét, különösen a digitális eszközök használatában elért kimagasló eredményeit mind megcsodálhatjuk.

Tagtársunkat, Gyuri barátunkat (Borián Tibor atya együttműködésük során György deák becenévvel tisztelte meg) kérdezzük élete alakulásáról, szakmai tevékenységéről, a Diákszövetséghez való kötődéséről, ott kifejtett tevékenységéről, a piarista szellemiség példamutató képviseléről.

– *Kezdjük a legelejéről! Gyermekkorodról, szüleidről, egyáltalán a családi háttérrel, az indíttatásról szóljál pár szót.*

– Otthonról hoztam a hitet, hazaszeretetet és nemzet-tudatot, amit a katolikus elemi és a piarista középiskolában tanítóim és tanárain tudatosítottak bennem, ami életemben végigkísér. Hiszek egy Istent, szeretem a családomat, becsülöm a barátaimat. Apai ágon lengyel vér is folyik az ereimben. Négyen voltunk testvérek, hárman jártunk a piarista iskolába. Keresztszüleim Szepesből költöztek kishazánkba. Keresztapám, Vilkovszky Kálmán javasolta Sátoraljaújhelyben a 100. Nagymagyarországi Országzászló megépítését, majd Szepesi Bódog piarista tanárral és több városi tanár közreműködésével megtervezték, költségeit adakozásból fedezték, és megépítették. Felnéztem rá. Büszke voltam rá. Boldog voltam, hogy ilyen családom van, természetes volt, hogy körülöttünk mindenki magyar és hazafi. Sokan, sokszor találkoztak Édesapámmal valamelyik „pozíciójában”, ismerték és szerették. Így aztán mi is szerettük őket, és sok kis barátunk is volt ez által. Családunk a rokonokkal és a barátokkal hétvégeként a KALOT-ban találkozott. Reggel mi, délelőtt a szüleink voltak misén, mi egymással veszekedtünk, hogy ki mikor ministráljon.

Édesapám polgári iskolát végzett. A családalapításkor a MÁV helyi üzemében lakatossegédként nagyapám mellett dolgozott. Szakmai előmenetele és a tekesportban elért kiváló eredményei által szerzett kapcsolatai révén jutott előbbre az életben. Széleskörűen ismert volt, mert főfoglalkozása mellett volt önkéntes tűzoltóparancsnok, leventeoktató, finác és végrehajtó. Tisztviselő volt, de a diktatúra főtisztviselőként „B” listázta. 1949. február közepén Budapestre költöztünk, mert szülővárosunkban nem kapott munkát és héttagú családunk léte veszélybe került.

– *Az egyetemen hogyan boldogultál?*

– Az Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karán végeztem. Az egyetemen minden szakmai tárgy érdekelt, de nem könnyen vettem az akadályokat. Már a vi-

déki gyakorlatok alatt ráéreztem, hogy a szervezés erősségem, majd néhány éves gyakorlat után rájöttem a gazdaságosság fontosságára is – mint fontos tényező jelentőségére a gépészmérnöki gyakorlatban történő alkalmazására.

– *Hogyan indultál el szakmai utadon?*

– Indulásomat és mondhatom egész életemet áthatotta Édesapám lelki úttravalója. 1959-ben, a diplomám kézbevételekor Édesapám úttravalóul ezt adta: „Édes Fiam! Törekedj arra, hogy munkahelyeden hass, alkoss, gyarapíts, szolgálj hazánkat, mert ösztöndíjjal tanulhattál; és a piaristáknak pedig légy hálás, köszönd meg, hogy magyar hazafit neveltek belőled.”

Már harmadéves egyetemista koromban megnősültem. Addig rendszeresen, pl. kölyökkoromban a Fradiban is futballoztam, később az egyetemen is, rajzolóként dolgoztam egy országos nagyvállalatnál. Ez a három dolog nem fért egy napba. A fociról le kellett mondani. Majd, amikor a diploma megszerzése után véglegesítettek, tervezőként folytattam munkát a vállalatnál. Szerencsémre többen Ludovikát végzett mérnökök is dolgoztak. Főnököm a korábban a vállalathoz került, egyetemet végzett különböző szakmájú féltucat fiatal között, egy minisztériumban tartott értekezleten úgy mutatott be, hogy „az ifjú generáció legtehetségesebb tagja”. Mire megszereztem a diplomámat, a vállalatnál már kétéves gyakorlatom és ismeretségem volt. Minden főnököt ismertem. Az „öregék” közül sokan úgy bántak velem, mintha a fiúk lettem volna. (Évtizedek múlva tudtam meg, hogy segítők piarista öregdiákok is voltak, Hirka László, Elekes László.) Ez felgyorsította fejlődésemet és előmeneteletemet. Akkor újra fociztam is. A vállalat igazgatója mérnök – eredetileg kőműves – volt a center, néhány mérnök és a legtöbb munkás volt a csapatban. Ez életemben később előnyt jelentett, mert játék közben és a meccsek utáni sörözéseken megtanultam bánni az emberekkel.

– *Az egyetem befejezése után hol kezdted dolgozni, és egyáltalán sokrétű szakmai tevékenységed milyen körökre terjedt ki?*

– Mint fentebb mondtam, a szakmában töltött idő a rajzolóval kezdődött. Menedzseri pályám a következőképpen alakult: gyártmány- és gyártástervezés; egyedi gépek (flexibilis csögyártó gép) és berendezések (pneumatikus betonszállító, kábelدارu) tervezése; mélyépítőipari gépek összeépítésének tervezése. Országos program keretében a Fém munkás Vállalat megbízásából tanulmányoztam Angliában és Belgiumban tervezéstől a megépítésig könnyűszerkezetes épületeket. Útépítőgépek (vibrációs úthengerek nemzetközi kooperáció keretében gyártott főbb alkatrészeinek bel- és külföldi értékesítése, mezőgazdasági- és élelmiszerfeldolgozó-ipari gépek piacorientált fejlesztése és értékesítése, acélszerkezetű víztornyok fejlesztése és értékesítése (25 m³-es hydroglobustól, 500 m³-es gömb, henger és tórusz alakú aquatorus-ig); szalagszűrő és rétegprés (import kiváltás, ötlettől, az értékesítésig menedzselése; környezetvédelmi berendezések fejlesztése, értékesítése (vízáttemelő művek, vízszivattyúk, iszapszivattyúk, szennyvíziszap-szűrők, földalatti víztározó (országos pályázaton első díjat nyert); vállalkozás nehéz acélszerkezetek gyártására és technológiai szerelésére (TV-átjátszótoronyok, 45 m magas önszerelő-acélszerkezetű kémények hőerőművek részére szabadalmazott, importkiváltás); szervezeti egységek (osztályok, munkahelyek – Tisza II. vízierőmű – továbbá kül- és belföldi utazások szervezése, gép- és gépalkatrész-kereskedelmi; vegyi anyagok kis- és nagykereskedelmi tevékenysége, nemzetközi kooperátori, osztályvezetői, főmérnöki, műszaki-gazdasági tanácsadói, majd menedzseri beosztásban. Három találmány szerzője és több tucat újítás szerzője, társszerzője vagyok. Érdekes tulajdonságom, hogy amikor megvalósítottam az ötleteket, hiányérzetem támadt, és hajtott az „adrenalin” új felfedezések felé.

Egy alkalommal a faliújságon kiírt pályázatra lettem figyelmes. Szerveztem egy csapatot (rajtam kívül mélyépítő, festékvegyész és műanyagvegyész mérnök barátaimmal), megnyertük a pályázat nagy összegű első díját, megosztva. Nem is akármilyen tervvel; egy 1000 m³-es földalatti víztározó, beton-acél-üvegszálalás poliszter kombinálásával, kötőelem nélkül! Akkoriban ez a megoldással úttörők voltunk, országosan szenzációnak számított.

Európában 10 országban 29 alkalommal voltam tanulmányi- és üzleti tárgyalásokon. 1989-től az Ipari Minisztérium Műszaki szakértői engedélyjel is tevékenykedtem. Megjegyzem, hogy a KÖZGÉP-nél az általam vezetett Vállalkozási osztályon kísérletként már számítógépen készítettünk vállalati tervvariánsokat a Tervezési osztály részére.

– *Ilyen imponálóan gazdag szakmai utadat, hogyan érintette a rendszerváltás?*

– Számomra a szakmai sikereim csúcán bekövetkezett rendszerváltozás nem hozott egyéni előnyöket. Évtizedek alatt kialakított kapcsolataim megszűntek a személyi változások miatt. Akkor a VÍZGÉP-nél menedzserként ötleteimmel, találmányaimmal, szervezésemmel, vállalkozásaimmal, a fejlesztett termékek értékesítésével menedzseri tevékenységemmel hozzájárultam a vállalat egy rövid időre való fennmaradásához. Eredmények igazolják sikereimet; felmérés segített dön-

teni, hogy oda kell fejleszteni, ahol van fizetőképes kereslet. Rekordidő alatt sikerült gyártmányokat fejleszteni oda, ahol addig az import uralta a területet: ez a mezőgazdaság volt. Javaslatomra és menedzseléssel gyümölcspréseket fejlesztettünk. Konzervgyárak, kis- és nagy mezőgazdasági szövetkezetek versenyeztek, hogy ki jut előbb a legkorszerűbb szalag és rétegprésekhez, melyeket addig csak nyugati importból horribilis áron, hosszas engedélyezések megszerzése után lehetett beszerezni. Sokat tettem a vállalatomért, mégis egy pártonkívüli, akkor még ki sem nevezett igazgatójelölt rúgott ki a vállalat csődje előtt.

Bár szándékoztam újrakezdeni, hiszen ehhez volt tapasztalatom és erőm is; de a korom miatt, kapcsolati tőke, és idegen nyelvtudás hiányában nem tudtam újból elhelyezkedni. Amíg korábban a kihívások ösztönöztek munkahely változtatásra, pályafutásom végén kritika és válogatás nélkül, a pusztán megélhetésért kellett munkahelyet keresni. Megvalósítható ötleteim – bárhová sodor a sors –, ma is vannak, de akkor, a zűrzavarossá lett viszonyok között hiányoztak a kapcsolatok.

– *Mikor mentél nyugdíjba? Volt benned akkor valami keserűség?*

– Azt a szót nem ismerem. Nehezen viseltem a meg nem értést és az igazságtalanságot. Sokat bosszankodtam az emberek gyámoltalanságán. Feladták, nem tudtak kezdeményezni, magas beosztású vezetők siránkoztak. Egyesek nem hitték, hogy igazam van, merni kell tenni. Amikor véleményem beigazolódott irigyeltek eredményeimért. Többször hallottam, amikor Édesapámat barátai ünnepelték, azt mondta nekik: „nem tudtam, hogy lehetetlen, megcsináltam...”. Mégis ezen a módon szereztem több barátot, megértő munkatársat és kapcsolatot. Szeretem a kihívásokat. Kezdetől fogva élvezettel vállaltam, amit mások nem tudtak vagy nem akartak megcsinálni. Ha nem volt pénz a fejlesztésre, elmentem az OMFH illetékeseihez, az ipari miniszterhez. Kapolyi elvtárs 50 Millió Ft vissza nem térítendő támogatást utaltatott a KÖZGÉP-nek! Soha, senkitől semmit nem kaptam ilyenkor, sem prémiumot vagy köszönetet, azért is a team nevében beadtuk találmányként, meg is kaptuk a szabadalmakat. A gazdasági igazgató, mielőtt megtudta volna, hogy nem kell visszatéríteni, hallomás alapján megijedt az összegtől és fegyelmet indított ellenem a nagy összegű „teher kijárásáért”. Többször TSz-ek, a fejlesztés alatt, még a rajzasztalon lévő termékre előleget adtak, hogy ők kapják meg (Kiskőrös, Máriapócs). Utána még köszönőlevelet is írt pl. a máriapócsi TSz elnöke. Életutamra visszatekintve annyiban elégedett vagyok, hogy sokszor kedvezőtlen körülmények között is, a Teremtő és a munkatársaim támogatásával megálltam helyemet, mindenütt „hagytam fényt” magam után. Nyugdíjasként is.

– *Mint az élet göröngyös útját megjárt bölcs ember mit javasolnál a mostani pályakezdőknek?*

– A fiataloknak azt ajánlom, tanulni! Tanuljanak nyelveket, megszakítás nélkül tanuljanak, és minden pályakezdőnek azt, hogy a tanultakat tanulják meg alkalmazni, járjanak nyitott szemmel, folyamatosan fejlesszék tudásukat. Több szakmát tanuljanak, hogy örömet találjanak akkor is, ha váltani kell. Ahogy Jézus tanította: ne

féljete! A munkánkat meg kell szervezni, hogy megszerthesse azt. Legyen megbízható. Lehesen rá számítani. Építsen minél több olyan kapcsolatot, amely előmenetelét segíti. És legyen jó magyar...

A legtöbb munka, feladat örömmel végezhető, ha van motiváció, pl. a család. Néha az is elég, ha azzal győzöm meg magam, hogy „majd én megmutatom...”.

Törekedjenek önállóságra, merjenek gondolkodni és vállalkozni. Szeressék az embereket, legyenek türelmesek. Vezetőként fontos, hogy felismerjék a beosztottak képességét, ahhoz mérten állítsák fel az elvárásokat velük szembe, hogy minél több apró (és nagy) sikereket érjen el a munkatárs. Ezáltal annál lelkesebben, végzi el a rábízott feladatot, olyankor a munkatársat „meg lehet szakítani”, annyira serkentheti. Sok ember ha „alkothat” szárnyalni képes! Meg kell találni, és alkalmazni az elmarasztalás és az elismerés egyensúlyát... Sokszor többet értem el egy jókor adott elismeréssel, mint prémiummal. A kondíciót ugyanabban az időben történt étkezésekkel lehet tartani.

– *Annak idején, mint „szabadidős, friss nyugdíjas” hogyan és mikor kapcsolódtál be a Diákszövetség munkájába? Milyen informatikai ismeretekre tettél szert – hát nem éppen fiatal fejjel?*

– 1994 őszén találkoztam rég nem látott kollégával, Hirka Laci bátyámmal. Éppen a Diákszövetségbe tartott tagdíjat fizetni. Vele mentem. Beléptem. Évek teltek el munkakereséssel, nem jártam a diáktalálkozókra sem, majd költöztünk mai lakásunkba.

Az új környezetben kerestem kapcsolatot, itt ismerem meg Szűcs Ervin elnök urat, és ez indított az „új pályámon”. Szükség volt számítógépes adatbázis kezelést ismerő tagra. Pataki Ervin kincstárnokkal egyeztetve olyan adatokat tartottunk nyilván, melyek a tagdíjfizetéshez és a könyveléshez szükségesek. Hét évig vezettem a tagnyilvántartást.

Fontosabb szoftverismeret: Microsoft Office, Total Commander, ABBYY, Audacity, PhotoFiltre Studio X, ACDSsee, Picasa, Proshow Producer, LightScribe, MP3Gain, WinRAR, Geno Pro. Operációs rendszerek; Microsoft Win XP, Win 7.

– *Hogyan tettél szert ilyen magas fokú számítógépes, informatikai ismeretekre, amikor Te jártál egyetemre, még nem tanították? Szakmai munkád során akkoriban még ismeretlen terület lehetett számodra? Az informatikai felzárkózásban kitől kaptál segítséget? Netán autodidakta módon érted el ezt a magas szintet? Hogyan lehetséges ez?*

– Számítógép hasznosságát nevelt fiamtól lestem el. Főiskolás volt, amikor már fordítással kezdett foglalkozni., és amikor a Commodore után megjelent az első PC, vettünk neki, hogy előnyt szerezzen munkájához. Amikor a régit én vettem „kezelésbe”. Amellett mindig, mindenben segített. Igazán azonban csak akkor jöttem bele a PC, majd laptopok használatába, amikor egy német vállalat ügyvezetője lettem. A készletnyilvántartáshoz és a könyveléshez Excel programmal, a levelezéshez Worddel boldogultam. Mikor pedig beléptem a polgári körbe (Szűcs Ervin felesége vezette a Hit és Haza néven működő szervezetet), ott a tagnyilvántartást veztettem. Amikor a Diákszövetségben szükség volt vala-

kire, aki a nyilvántartást végzi, vállaltam. Azután ahogy az előttem lévők „nyugdíjazták” magukat, folyamatosan átvettem a feladatokat. Még recenziót is írtam... amikor elvállaltam még nem tudtam, hogy mit jelent a szó.

– *Mik azok a területek, amiben járatosan mozogsz, az az legközelebb állnak a szívedhez? Gondolom, a digitális eszközökkel való ténykedés.*

– A lakásban mindenestül vagyok. Csak a kéményseprést nem csinálom – nem kell.

Használok az okostelefont. Kora reggel és lefekvés után foglalkozom hírszerzéssel. Nagyon szeretek otthon lenni – az isιάsz is segít.

Ha Farkas Zsolt szerkesztő úrtól megérkeznek a kéziratok, vagy ha Csepely Pétertől megérkeznek a matúra emléklapok rendelkezései, vagy a Piarista Diákhöz a címjegyzék „rendelése”, az minden mást megelőz.

– *És mi az, amiben hiányérzeted van, de talán már nincs ambíciód, netán energiád – 80 éves kor után – megtanulni, elsajátítani azt, bármennyire is fontos lenne?*

– Az egészségemmel meg vagyok elégedve. Istentől kaptam ritka adomány. Vannak jó és rossz tulajdonságaim, de felsorolásukra nem elég az újság terjedelme. Hiányzik az a típusú családi élet, amelyben felnőttem. Hiányzik, hogy nem találtam meg azt a lehetőséget, ahol elmondhatnám tapasztalataimat. Nem csak szakmai részletekre gondolok. Szeretem csinálni, amit vállalom főleg az összetett feladatokat. Szeretek az interneten böngészni, nézni, olvasni és hallgatni a nemzeti eseményeket, pl. amikor Magyarország miniszterelnöke méltó beszélgetést folytat vagy előadást tart. A nemzetünkkel, a hazánkkal, Európával kapcsolatos elképzeléseit és terveit. Szeretem hallgatni a példálózásait, a poénjait. Azt hiszem ő ma a világon az egyetlen igazi államférfi.

A Diákszövetségben hagyományörnek nevezett valaki. Büszke vagyok rá. Más György barátnak, de legalálább, hogy Tibor atyától a György deák becenevet kaptam. Boldogan vállaltam azzal a pársoros köszönetével, amit a *Válogatás* c. könyvében írt. Ez életem egyik legszebb kitüntetése. Vele való együttműködéssel és a Diákszövetségi munkáimmal sokat sikerült visszaadni a piaristáknak azért a nevelésért, amit a náluk töltött rövid idő (5 és fél év) alatt tőlük kaptam. Többet adhattam, mint valaha gondolhattam volna.

– *A Diákszövetség számára főleg milyen feladatokat vállaltál, önszántadból?*

– 2002-től, a Diákszövetségben számítógéppel zömében otthon végezhető munkákra „*Önkéntes szerződés*”-t kötöttem. Az alapján saját eszközökkel, térítés nélkül végzem a munkát, és ahhoz a Diákszövetségtől minden támogatást megkapok!

A Diákszövetségben 2002-ben szervezőtitkár, elnökségi tag is voltam, tagnyilvántartást dolgoztam ki, és 7 éven át kezeltem azt. 2002-től folyamatosan, és még ma is választmányi tagnak felkértek és újráválasztottak.

A Piarista Diák c. újsághoz leadott kézzel írt kéziratokat, géppel írottakat digitalizálok, szerkesztését végzem, a postázásához a címjegyzéket kezelem, az etiketteket készítem, időnként egy-egy cikket ajánlok közlésre, vagy írok néhányat.

– *És tapasztalsz-e elismerést, hogy korodat meghazudtoló módon imponáló aktivitással, töretlen lendülettel és sokoldalúan dolgozol a Diákszövetség javára?*

– 2010-től a Diákszövetségben a következő elismeréseket kaptam: Antall József 2010 EMLÉKÉREM, Szűcs Ervin emlékérem, Díszoklevél, Emléklap és a Diákszövetség fennállásának 25 éves jubileumán Díszoklevél 25, Emléklap 2019 25 éves tagság és eddig végzett munkáimért. Nincs több lehetőség.

Kiegészítem a kérdésre adott feleletet: ...a Diákszövetség javára és a magam hasznára.” A nevelt fiannak is és a Diákszövetségnek tartozom, ezeket a tartozásokat szeretném leróni.

– *Emlékszem, egy diákszövetségi kiadvány megjelenésében is nagy szereped volt. Ebben mi volt a feladatod?*

– A Diákszövetség 25 éves jubileumának alkalmából kiadott „A Magyar Piarista Diákszövetség negyedszázada, 1989–2014” c. emlékkönyv egyik szerkesztője vagyok. De volt más is. A Diákszövetség Sik Sándor Kórusa fennállásának 65 éves jubileumára Borián tanár úr, kórusnaplójából és a kórustagok feljegyzéseiből összeállított kéziratot közkinccsá tette. Annak szerkesztését, tipográfiáját, nyomdai előkészítését és a kiadás menedzselését végeztem.

– *Mindannyin emlékszünk rá, hogy igen jó, szinte baráti kapcsolatod volt az áldott lelkű Borián Tibor atyával, és szívesen dolgoztatok is együtt. Mondanál erről pár szót?*

– 2013 és 2018 között Borián Tibor Sch.P. (a vörös diplomás szerzetes) magyar történelem szakos piarista szerzetes, pap, tanár, karnagy műveinek – javaslatomra a maga által válogatott saját műveit *Válogatás* címmel – gyűjteményét digitalizáltam, szerkesztettem és megjelenésükig menedzseltem kiadásukat. „Nem magunknak írjuk, hanem 30–100 év múlva élő utódoknak...” szokta volt mondani.

Majd dr. Mathia Károly néprajzkutató, zeneszerző, tanár Magyarországon írott kórusműveinek válogatását, és mint magyar királyi honvéd alezredes hadifogságban írott naplójának kéziratát Borián tanár úr javaslatára, és szerzőként összeállított hagyatékot két könyvbe foglalva elkészítettük. Ezek szerkesztését és tipográfiáját is magam készítettem, kiadásukat menedzseltem. (*Nézz fel a kébbe...*)

– *Azt is tudjuk rólad, hogy Székelyudvarhelyről 2006-ban Tiszteletbeli Székely cím viselésére jogosítottak fel. Mondanál erről pár szót?*

– Szász Jenő Székelyudvarhely akkori polgármestere egy felhívást tett közé, melyben támogatásokat kért. Örömmel jelentkeztem, és a Budai Várban egy nagyszabású rendezvényen tartott személyes találkozón felajánlottam segítségemet, amit a kuratórium elfogadott. Ez minden Budapesten tartott rendezvényükön való részvételemet jelenti.

– *2019 nyarán, az Agrártudományi Egyetem gépészmérnöki karától (Szent István Egyetem) gyémántdiplomát kaptál. Milyen érzés volt átvenni azt? Ehhez utólag is szívből gratulálunk!*

– Nagyon nagy öröm volt az volt évfolyamtársaimmal találkozni. Annak ellenére, hogy minden évben találko-

zunk, mindig van mondanivalónk. Ilyenkor előjönnek az 56-os események, nehézségek, sikerek, diákévek csinyei, marhaságai.

– *Visszatérve Borián Tiborral való baráti kapcsolatodra, a közös munka öröme túlmenően mi az a mozzanat, amelyre vele kapcsolatban, legjobban emlékszel?*

– Borián Tibor atya a következőt hagyta ránk, mindannyiunkra: „Azt mondják, hogy a táltummos emberek így szól az imperatívusza: „Naggyá nem lenni gyalázat!”

Élete során alkotásainak írásban és szóban rögzített, kiemelkedő, sokuk ma is aktuális részét maga válogatta ki, és írásaiban hagyta az utókorra. Ismétlem, amit mondott: „Nem magunknak írjuk, hanem 30–100 évre...”

Ezt a kincset ismerhettem meg. Mint tanárt nem ismerhettem, de mint embert munkáin keresztül egy kicsit, érettségijétől az elmenetelig. Főleg a beszélgetések váltak számomra tanulságossá, halhatatlanná. Illetékes helyen javasoltam, hogy a Diákszövetség terjessze fel állami kitüntetésre életművéért, sok ma is aktuális gondolatáért, azok írásban rögzítéséért, megoldásaiért. Ezért és szerénységéért száz évvel ezelőtt a „A nemzet napszámosa” jelző illette volna.

A barátságára vagyok büszke. A Budai Irgalmasoknál feküdt a Kardiológián. Egyik pénteken csörgött a telefonom. Nagy meglepetésemre ő hívott. Ez azért is különös volt, mert nem kért senkit látogatására. Egy kétágyas szobában egyedül feküdt, furcsán, a párnákról lecsúsztatva. Szóra nem, de érintésemre felnyitotta szemét és mosolyogva köszönte meg, hogy ott vagyok. Leülte-tett, cseresznyével kínált, amit a rendházban őt is ápoló nővérke vitt be neki. Hogylétével kapcsolatban kitérő válaszokat adott, de ottlétem alatt észrevehetően egyre jobban nézett ki.

Elmondta, hogy miért hívott. Megbeszéltünk sok szóban lévő témát majd megkérdezte, hogy mennyi baksist szokás adni. Végül megkért, hogy hétfőn 3 órára menjek be hozzá, a szobájában lesz, és a bejárati páncélajtót kopogásomra a nővérke fogja kinyitni.

Imádkoztam érte.

Hétfőn 10 óra körül hívtak telefonon, hogy Atya elhunyt. Azt a fájdalmat nem tudom elmondani, amit akkor éreztem. Mintha a lelkem fájt volna.

Még a temetésére készítettem egy búcsúképet, az utolsót, melyet az irodába helyeztem el, hogy mindig velünk legyen, mint azelőtt...

– *De a sok szakmai elismerésen messze túlmenően a Diákszövetségért tett áldásos tevékenységed, évtizedes önzetlen munkálkodásod, a piarista atyákhoz, diákszövetségi tagtársaidhoz való kedvességed, készséged, tettekben is megnyilvánuló segítségéd mindannyiunk elismerését és személyed iránti szeretetét váltja ki.*

Adjon az Isten erőt és még hosszú alkotó éveket további áldásos tevékenységedhez! Mert a Diákszövetség továbbra is számít rád mind szakmailag, mind barátilag! És ki tudja, hogy az iménti rangsorban melyik a fontosabb?

Köszöni a beszélgetést – mindannyiunk nevében – régi diákszövetségi tagtársad:

Kölcsei Tamás

TÉLI TÚRA

A budapesti piarista gimnáziumban minden évben szokás a téli szünetben sítúrára menni. Így volt ez 2019-ben és 2020-ban is. Íme, egy beszámoló.

A sítúra miatt talán a valaha volt legcsekélyebb létszámmal látott neki az ezáltal nyugodtabbnak remélt téli túrának, az új évtized második havának harmadik napján. Az elkövetkezendő napok Pehartz osztályfőnök úr részleges levezenylése alatt zubogtak nyakunkba, és a túrán – ami inkább volt nevezhető, hétközi kikapcsolódásnak, mintsem túrának – még részt vett az idei osztályfőnök-helyettes Újhelyi Zsigmond tanár úr is, aki afféle megfigyelő szerepét töltötte be. A két tanárunkkal voltunk összesen tizennégyen, ami reményeinket beváltva, tényleg szokatlanul családiassá és idillivé varázsolta a hangulatot.

Már a reggel ráérősen indult, mivel Pehartz tanár úr, hogy elkerülje a feltételes késést, fél órával a vonat indulása előttre odarendelt minket a pályaudvarra. És mivel egytől-egyig mintadiákoknak mondhatjuk magunkat, akiket a precíz és a pontosság határoz meg, körülbelül mindenki időre érkezett, ez a csekélynek tűnő bónuszidő pedig kitűnő teret biztosított egyeseknek a verbális összehangolódásra, ám szűkebb baráti társaságom beírta azzal, ahogy vizslatja a körbe-körbe flangáló, a harsány hiperaktivitás tüneteit magára öltő egyik osztálytársunkat. Mivel erre a diagnózisra – amit aznap állítottam fel – igen büszke voltam és vagyok, ezt meg is említettem neki jó párszor az elkövetkezendő napok során, mikor a helyzet megkívánta. Majd jóval utánunk a tanár urak is befutottak, és felszálltunk a vonatra. Itt a legemlékezetesebb téma, azt hiszem Bag volt... hogy ezt a nevet (minden kedves bagi olvasótól előre elnézést kérünk) ki találta ki, és miért tette ezt.

A túra menete a következő volt: fürdőzünk egyet a gyönyörű időben Egerben, estére félre tesszük magunkat a bükkzsérci piarista szállón, másnap kirándulunk egyet a zuhogó esőben, majd harmadnap megint fürdőzünk egyet, ám ezúttal Bogácson, már hazafele jövet, szintén kitűnő időben. Bevallom, részemről hagyott némi kívánnivalót maga után a valódi túra időbeli elhelyezése, de hát ki vagyok én, hogy átlássak egy ilyen összetett programtervet.

Mindenesetre a fürdőzés mind a kétszer közel tökéletes idilli érzést keltett jó néhányunkban. Sőt, ha őszinte akarok lenni, már-már bűnös volt az az élvezet, amiben részünk volt, mivelhogy ez a tökéletes kényelem, úgy éreztük jogtalan, nem kiérdemelt. Megpróbálom lefesteni a képet, aminek a közepére kell minket elképzelni, ha a teljesség igényével akarok fellépni, márpedig szándékomban áll. Kint ülünk, inkább tespedünk a szabad ég alatt, ami szerencsére teljesen kiismerhetetlen és absztrakt módon változtatja, hányja fel a fehér és a kék színeket és árnyalatait. Alatta a szél cibálja a fákat, de úgy hogy azok mindjárt tánra perdülnek, és tépi, szaggatja azok maradék levélköntösét, majd a letépett darabokat a vállunk fölött a 36-38 fokos medencénkbe hajítja, de nem áll le, mert az öltözet teljes egészében valahogy so-

hase fogy el. Ez az eufórikus, idilli hangulat pedig megremisztett. Azt éreztük, hogy mindehhez mi egész egyszerűen nem értünk, nem tettünk eleget, hogy ezt kiérdemeljük. És épp arról beszéltünk, hogy nem arról van szó, hogy ne érdemelnénk ki néha a pihenést, mert hát a Jóisten tudja, hogy a belünk is lóg, annyit tanulunk, de egész egyszerűen ez a fényezés több a soknál.

Aznap este bolognai-t főztünk... mondanom sem kell, hogy ez is, mint a gyümölcsleves igen jól sikerült, bennünket meg kajakómás állapot vezérelt, melynek fő ismertető jele, hogy se moccanni, se aludni nem bír az ember, annyira teletömi magát.

A középső nap, pedig azzal telt, hogy a nap elején jól rákészültünk a túrára, útnak indultunk és sétáltunk is úgy öt kilométert, majd dicső piarista csapat lévén a tervezett út negyedénél visszafordultunk, mert bár az időjárásjelentések azt írták, hogy egész nap esni fog, az eltelt inkább másfél-két óra túrázás után sem állt el az eső. A nap nagy része abból állt tehát, hogy otthon dögöltünk már kettőtől talán, ha nem hamarabbtól, és szárítottuk a ronggyá ázott ruháinkat. Mégis ebben az előzőnél talán tökéletlenebb történetben is volt, valami meghitt nyugodtság, béke és a borzalmasan sáros és szürke tájat is átlengette egy bizonyos harmónia – legalább is számomra biztos. De azt is megértem, ha nem minden osztálytársam volt ugyanezen a véleményen erről a kiruccanásról.

Kovács Álmos, 10.b

* * *

Az évem legjobb hete

„Gyere örült, gyere örült, szükségem van rád” – énekeltek teli torokból a busz hátuljában. Nagy csapat verődött össze az évfolyam mindkét osztályából. Felszabadultak voltunk, befejeződött az iskola, és előttünk volt a síelés. Fergeteges hangulatban érkezünk meg Ausztriába. Csatárláncot alkottunk, így juttattuk el a csomagokat a házhoz. Mikor végeztünk, mindenki elfoglalta szobáját, majd összegyűltünk egy közös vacsorára. Nagyon sokat vártunk a másnaptól, ezzel az érzéssel mentünk lefeküdni.

Másnap, a kabinos felvonóban elfogott minket a síelés feeling. Fent a hegyen hatalmas köd fogadott minket. Csoportokba rendeződve kezdtük el a síelést. Osztálytársaimmal a négyes csapatot erősítettük. A kezdeti

hangulat végig meghatározta napjainkat. Délelőtt technikákat tanultunk egy jó fej öregdiáktól, majd délután mi lehettünk a pálya ördögei.

Ugrattunk a szüzhóban, versenyeztünk, megmértük sebességünket, zakóztunk nagyokat (volt, hogy 80 méteren kellett összeszednünk egy osztálytársunk lévét). Sütkéreztünk abban a jóérzésben, hogy együtt vagyunk.

Élveztük a vacsora utáni társasjátékozást, pókerezést. A

búcsúestre az osztállyal egy énekkel készültünk, amiben élményeinket meséltük el, a piarista himnusz dallamára. Az utolsó csúszás után szomorúan hagytuk el a pályát. Hazaindultunk, de valamit magunkkal vittünk. Azt éreztem ez volt: az évem legjobb hete, de még csak február van. Remélem még sok ilyen csodálatos élményben lesz részem a 2019-es évben.

Trauttwein Albert, 10.b

Tájékoztató a közgyűlés elhalasztásáról

Kedves Barátaim! Öregdiáktársaim!

A Kormány a 102/2020. (IV. 10.) Korm. rendeletben (a továbbiakban: kormányrendelet) szabályozta a jogi személyek, köztük az egyesületi formában működő társadalmi szervezetek tevékenységét a járvány miatt kihirdetett veszélyhelyzet idejére. A kormányrendelet szabályai a Diákszövetségre számára is kötelező jelleggel határozzák meg szerveinek működési rendjét ebben a rendkívüli időszakban. A kormányrendelet értelmében a Diákszövetség május 23-ra összehívott közgyűlése nem tartható meg a tagok személyes jelenlétével [3. § (1) bekezdése]. Az elnökség a közgyűlés elektronikus hírközlési eszközzel történő lebonyolítására nem lát lehetőséget, ezért nem él az ennek kezdeményezésére vonatkozó jogával [3. § (3) bekezdése]. Mindezek alapján a Diákszövetség május 23-ra összehívott közgyűlését el kell halasztani.

A májusi közgyűlés napirendjén – többek között – két kitüntetett fontosságú téma szerepelt volna.

Egyrészt az idei közgyűlés tisztújító közgyűlés lett volna, hiszen a Diákszövetség elnöke, választmányja és felügyelőbizottsági elnöke is négy évvel ezelőtt nyerte el megbízatását. A kormányrendelet ezt a kérdést átmenetileg egyértelműen elrendezi, amikor kimondja, hogy a veszélyhelyzet ideje alatt lejáró tisztségviselői megbízatások a veszélyhelyzet megszűnését követő 90. napig meghosszabbodnak [6. § (4) bekezdés].

Másrészt szokásos törvényi kötelezettségeként kellett volna döntenie a közgyűlésnek a Diákszövetség 2019. évi beszámolójának (és 2020. évi költségvetésének) elfogadásáról. A beszámoló törvényi határidőhöz kötött, ugyanakkor a szokásos májusi határidőt a rendkívüli helyzetre tekintettel 2020. szeptember 30-ra módosították [140/2020. IV. 21.) Korm.r.].

Mindezek alapján közgyűlést egyelőre azzal a szándékkal halasztjuk el, hogy – ha arra a járványhelyzet lehetőséget nyújt – szeptember 30-ig új időpontra hívom majd össze, hogy döntési jogkörét gyakorolhassa.

Abban az esetben, ha a járványhelyzet miatt a közgyűlés szeptember 30-át megelőzően nem hívható majd össze, akkor a Diákszövetség törvényes működéséhez legszükségesebb döntéseket (különösen a beszámoló elfogadását) a kormányrendelet alapján az elnökség fogja meghozni [5. § (1) bekezdése]. Az elnökség e rendkívüli jogköre gyakorlásának kereteit és szabályait a kormányrendelettartalmazza, amiről – ha sort kell majd ke-

riteni a döntéshozatalnak erre a módjára – előzetesen részletesen tájékoztatni fogjuk a tagságot.

A kormányrendelet arról is világosan rendelkezik, hogy az elnökség rendkívüli jogkörben meghozott döntéseit a veszélyhelyzet megszűnését követő 90 napon belüli időpontra összehívandó közgyűlés napirendjére kell tűzni.

A közgyűlést ennek értelmében legfeljebb a veszélyhelyzet megszűnését követő 90. napig lehet elhalasztani.

Budapest, 2020. április 30.

*Várgedő Tamás s.k.
a Választmány elnöke*

Tisztelt Öregdiáktársak!

A tagdíjakból származó bevétel továbbra is a diákszövetség tevékenységének legfontosabb anyagi forrása. Kérünk Titeket, hogy akinek tagdíjfizetési elmaradása van az elmúlt évekből vagy az idei évben, az pótolja a befizetést. Az éves tagdíj mértéke aktív keresőknek 4000 Ft, nyugdíjasoknak és pártoló tagoknak 2000 Ft. Mind csekkes, mind átutalásos fizetésnél (OTP Bank: 11708001-20504685) kérjük, hogy tüntessétek fel a neveteket és a címeteket, illetve azt is, hogy mely évre vagy évekre rendezitek a tagdíjat. A 75 év felettiektől az elnökség korábbi döntése értelmében továbbra sem várunk el tagdíjfizetést, számukra a nyomtatott lapba helyezett csekk vagy az átutalás csupán lehetőség.

Dr. Török Bernát főtitkár

Vita a mennybevétel dogmája körül

PROTESTÁNS hetilaptársunk, az **Út szeptember 3-9-i** számában jónak látta a november 1-re bejelentett dogmakihirdetés kérdéseivel foglalkozni. **Mi is tárgyalunk hébe-hóba protestáns kérdéseket, de tárgyilagosan.**

Keresztény szeretettel engedjük el tehát ezügyben is fülünk mellett laptársunknak a római egyházzal (tehát rólunk, katolikusokról) szóló kijelentéseit, hogy „a legkiemelkedőbb helyet foglalja el az emberiség leigázására kiagyalt törekvések közt”, hogy e dogmatizálással „megosztja és megcsorbítja Krisztus uralkodását az egyház és a világ felett”, sőt „új dogmájával kész még jobban kimélyíteni a szakadékot, amely a katolikusokat a protestánsoktól és a görögkeletiektől eddig is elválasztotta”.

Polémia helyett saját közönségünk elé tárjuk, miért hirdeti ki Egyházunk e dogmát, amelyet laptársunk „újsütetűnek” nevez. Katolikus embernek bizony semmiképpen sem „újsütetű” az a tanítás, hogy Szűz Máriát Isten testével és lelkével együtt magához vette az égbe.

Hiszen sokszáz év óta imádkozzuk: „Aki Téged Szent Szűz a mennyekbe felvett”. A VII. században – tehát 1300 évvel ezelőtt – vette át a római Egyház a keleti kereszténység körében az egy évszázaddal előbb keletkezett, augusztus 25-i ünnepet, melynek tárgya Mária mennybevétele. Semmiféle szakadék e téren a görögök és a rómaiak, Kelet és Nyugat között nem volt. A keleti egyház himnuszköltői, egyházatyái, szónokai és liturgiája nemcsak elfogadja, hanem lelkesen magasztalja Mária mennybevétele. A mai „görögkeletiek” éppen úgy hiszik az Assumptio, a mennybevétel tanítását, mint a római katolikusok, mégpedig görögök és rómaiak valamennyien, nemcsak a többségük.

Tájékozatlanságra vall tehát laptársunknak ez a naív kitétele: „A Vatikán döntése pontot tesz arra a küzdelemre, amely Mária mennybemenetele dogmává tételének kérdésében a jezsuiták és a dominikánusok között lefolyt. A dominikánusok ugyanis ellene voltak ennek a tanításnak, amelynek semmiféle bibliai alapja nincs. A kérdés most a jezsuiták javára dőlt el.” Hiszen, hogy más írókat elmellőzünk, elég Aquinoi Szent Tamásra hivatkoznunk, aki Summájában világosan hirdeti Mária mennybevétele tanítását – tudvalevően nem a jezsuita, hanem a dominikánus rend legfőbb büszkesége. S „a freiburgi teológiai kar, mely – laptársunk állítása szerint – a legpontosabban dolgozta ki az új tan indokolását” is, csupa dominikánus professzorból áll.

Hogy e kezdettől fogva vallott tant, most a pápa ünnepelesen hitünk tételének, dogmának akarja kijelenteni, nem valami új, sohasem hallott tan rákényszerítése az Egyház hívőserégére. Egyházunk tanítóhivatala mindössze azt az igazságot mondja ki tény gyanánt, hogy Mária élő testben történt mennybevétele az Egyház mindig hitte, mert e tanítás az apostolok korával lezárdott kinyilatkoztatás egészébe beletartozik. E tényt a pápa november 1-én fogja kihirdetni, de korántsem a ma-

ga egyéni elgondolása szerint. 1946. május 1-én ugyanis – tehát majdnem ötödfél éve, és nem „több mint két éve”, mint laptársunk írja –, a világegyház püspökeihez fordult, hogy „jelezzék a vezetésükre bízott papság és nép mily áhítattal veszi körül a Boldogságos Szűz Máriának mennybevétele”. Azután felszólította a világ püspöki karát: „Tiszteletre méltó Testvérek. Leginkább azt óhajtjuk tudni, hogy véleményetek szerint a Boldogságos Szűz testének mennybevétele a hit tétele gyanánt elő lehet-e adni és dogmának kijelenteni, s hogy ezt papságokkal és népetekkel egyetemben óhajtjátok-e?”

A válaszok a föld minden tájáról olyan gyorsan érkeztek, hogy a pápa már egy év múlva, 1947. június 7-én kijelenthette, hogy a túlnyomó többség – *la stragrande-maggioranza* – igenlő választ adott. Laptársunk szerint a pápai körlevelekre adott válaszok 80%-a helyeselte a tervbe vett dogma kimondását. A valóság az, hogy ami a tan régisége és általánossága mellett várható is volt, jóval nagyobb többség nyilatkozott helyeslően. A kérdés egyik legelső szakértője, Wilhelm Hentrich (*De definitivitate Assumptionis* – A Mennybevétel hittételként való kihirdethetőségéről, Róma 1949.) a római levéltárban őrzött adatok szerint a következő statisztikát tette közzé. A világ megyéspüspökei közül 1191-nek a válasza érkezett be; 86 megyéspüspök nem válaszolt, tehát a világ püspöki karának 6%-a. A beküldött válaszok közül 1169 nyilatkozat igenlően, a Szentszék kérdésére tehát 98,2%. Nagyjából ugyanez az arány a megyéspüspököknél alacsonyabb rangú egyéb főpásztoroknál: a „nullius” apátok és apostoli adminisztrátorok 97%-a, az apostoli vikáriusok 98,5%-a, a címzetes püspökök 99%-a küldött be igenlő választ.

Ha ehhez hozzávesszük mintegy 75 hittudományi kar pozitív és hittudományi alapon is megindokolt önkéntes megnyilatkozását, továbbá számtalan hittudós súlyos írásában adott vallomást, elmondhatjuk az ősrégi egyházi axióma szavaival: A keresztény tanításban igaz az, amit mindig, mindenütt és mindenki hitt.

(FORRÁS: ÚJ EMBER, 1950. SZEPTEMBER 17.)

A Szeretet üzenete

„Mert tudd meg: e szóban: haza, foglaltatik az emberi szeretet és óhajlás tárgyainak egész összessége. Oltár; atyáid által istennek építve; ház, melynek gyümölcse feltáplált; szülőid, hitvesed, gyermekeid, barátid, rokonaid s polgártársaid: egytől egyig csak egészítő részei annak.”

Kölcsey Ferenc

Kedves Öregdiáktársam!

Bizonyára tudod, hogy az idei közgyűlésünk tisztújító közgyűlés. Nagyon fontos esemény ez az életünkben. Nem csak elnököt hanem választmányt is választunk. Dönthetünk arról, hogy a közel 100 éves múlttal rendelkező szövetségünket milyen irányba tereljük tovább. Közös felelősségünk, hogy a diákszövetség a jövőben is fennmaradjon.

Feladatunk, hogy segítsük annak megújulását, mert most erre van szükség. Jó látni, hogy piarista diákjaink a járvány idején össze tudnak fogni, és segítik egymást. Ez megerősít abban, hogy szükség van ránk, a jövőben is szükség van a diákszövetségre.

Ha szeretnél részt venni a diákszövetség munkájában, tudsz olyan jelölteket, akik alkalmasak lennének a feladatra, kérlek bátran jelezd nekem emailen vagy telefonon. Ha elégedett vagy a diákszövetség munkájával akkor azért tedd meg, ha pedig nem vagy elégedett és változást szeretnél, akkor meg azért. Szükség van rád és fontos a véleményed.

Ad multos annos!

Balázs Sándor
A jelölő bizottság elnöke

Telefonszám: +36 30 283 1923

E-mail: balazs.sandor@mpdsz.piarista.hu

Jókai Mór: Párbaj Istennel

„Van valami bűverő Magyarország földjében, ezekben a növényekben, mik a szabadság vértanúinak poraiban gyökereznek, a férfiak bűvös kézszerítésében, a hölgyek igéző tekintetében, a lélekkel tele levegőben, a szabad pusztában, a múltak általános fájalmában s a nem csüggedés férfierejében, a dalban és szerelemben, melytől az idegen, kinek kedélye nemes, rövid időn a leglángolóbb hazafivá alakul át.”

(FORRÁS: ERDÉLYI HONLAP – SZERDAHELYI NAPLÓ)

Márai Sándor: Tudjad

„Tudjad, szíved és eszméleted minden erejével tudjad, hogy válságos pillanatokban senkire nem lehet számítani. Nincs rokon, barát, kedves, akit igazán ismersz; a nagy pillanatban mindenki eldobja az álarcot, megmutatja a nyers önzést, s te egyedül maradsz, mikor legnagyobb szükséged lenne arra, hogy melletted álljon valaki, s egy jó szóval, biztató tekintettel segítsen. Többet nem is vársz senkitől; de ezt sem kapod a veszélyben.

Élj nyájasan és türelmesen az emberek között, de ne bizzál senkinek segítségében.

Neveld magad magányossá és erőssé. Tudjad, hogy soha, senki nem segít. S ne sopánkodj ezen.

Ember vagy, tehát nem várhatsz semmit az emberektől; s ez a természetes.”

Lampert János Ars Poeticája

Kisgyerekkoromban rácsodálkoztam a világra, és akkor eszembe jutott, hogyha én látom, másnak is kéne látnia, le kéne rajzolni. A bölcsék később úgy fogalmazták ezt meg, hogy látni és láttatni. Időnként az emberek rájön a rajzolás kényszere, nem is tudja még, hogy miről fog szólni. De jó dolog jön ki belőle. Valahogy kialakul, s nem tudni, hogy a vonal vezet-e engem, vagy én vezetem a vonalat. Hogy milyen térbe helyezem, az majd kialakul.

Magyar Piarista Diákszövetség Közhasznú szervezet

Elnök: Strommer Pál
Adószám: 19013581-1-41
Számlasszám: OTP Bank: 11708001-20504685
SWIFT kód: (BIC) OTPVHUHB
IBAN szám: HU68 1170 8001 2050 4685 0000 0000
1052 Budapest, Piarista köz 1.
Telefon/üzenetrögzítő: +36 1 486 4432
Internet: <http://www.mpdsz.hu>
E-mail: iroda@mpdsz.piarista.hu
Nyilvántartási- és tagdíj ügyek:
Bognár László +36 30 9318647
E-mail cím: bognar.laszlo@mpdsz.piarista.hu
Hivatalos órák: Budapest, Piarista utca 1. (Budapesti Piarista Gimnázium) V. emelet minden héttől 14 - 17 óra között.
Gazdasági ügyek: Svastits Géza, +36 1 486 4454
E-mail cím: svastits.geza@piarista.hu
Tagdíj: aktív keresőknek évi 4000 Ft. Nyugdíjasoknak, tanulóknak és pártoló tagoknak évi 2000 Ft. Külföldön élőknek tagdíja 40 év vagy annak megfelelő más deviza.
Adományokat a fenti számlákon köszönettel fogadunk.
Befizetés a házi pénztárban, a hivatalos órákban, a kiküldött csekkel, vagybanki átutalással a fenti számlákra lehetséges.

Piarista Alapítvány Közhasznú szervezet

(Alapító: Magyar Piarista Diákszövetség, alapítói jogok gyakorlója: a Piarista Rend Magyar Tartománya)
Székhelye: 1052 Budapest, Piarista köz 1.
Kuratórium elnöke: Valaczka János Pál SP
Adószám: 19013598-1-41
Nyilvántartási szám: 01-01-0000492
Telefon: (+36 1) 486 4454
E-mail cím: alapitvany@piarista.hu
Honlap: <https://alapitvany.piarista.hu>
Számlasszám: CIB: 10700024 70759196 511000005
IBAN HU501070 0024 7075 9196 5110 0005
Az Alapítvány csak adományokat fogadhat, tagdíjakat nem.

A Piarista Diák következő, 91. száma 2020. őszén jelenik meg.

Lapzárta: 2020. augusztus 30.

Piarista Diák • Kiadja a Magyar Piarista Diákszövetség • Nyilvántartási szám: 163/440/1/2008

Szerkesztette a Sajtóbizottság: **Borián Tibor** Farkas Zsolt

Tördelés: Logod Bt. • Nyomda: Innova-Print Kft. • Felelős vezető: Komornik Ferenc